

ERDÉLYI GAZDA

AZ „E. G. E.” TAGJAI INGYEN KAPJÁK.
Előfizetési ár: Egész évre: 6 frt; Félévre: 3 frt;
Negyedre: 1 frt 50 kr. Egy szám ára: 15 kr.
Folyó számla: Erdélyi Bank 2851—2900.

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI HETILAP.
AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.
MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
KOLOZSVÁR, BELKÖZÉP-UTCZA 11. SZ.
MINDEN KÜLDEMÉNY ODA INTÉZENDŐ.

Az előfizetések mielőbbi beküldését kérjük.

TARTALOM:

Önálló eredeti cikkek:	
A székelyföld és népe. I. <i>Plinius</i>	81
Az állatorvosi közszolgálat államosítása I. <i>Jakab László</i>	82
A tejjgazdaság ügye Svéd-, Északnémetország és Dániában. II. <i>Kerekes Lajos</i>	83
Téli teendők a gyümölcsfák körül <i>Liebbald Béni</i>	84
Tárca:	
A szegfű termesztése. <i>Csérer Gyula</i>	83
Irodalmi szemle:	
Hazai lapokból. <i>T. M.</i>	85
Külföldi lapokból. <i>Dr. B. S.</i>	85
Egyleti élet:	
Az „E. G. E.” felterjesztése az adómentes szesz ügyében	85
Vegyes közlemények	86
Közgazdaság, üzlet, forgalom	86
Szerkesztői üzenetek	87
Hirdetések.	

A székelyföld és népe.

I.

A székelyföld és népével, ezzel az edzett, szorgalmas és kiváló jó tulajdonokkal felruházott fajjal óhajtok ezuttal foglalkozni, mert azt hiszem: e fajt közgazdasági szempontból is méltányolni igen hasznos és kötelességszerű dolog.

A székely büszke, önérzetes, egyenes jellem s még ma is sokat ad nemesi voltára. Szorgalmas munkás s e mellett furfangos is. Századokon át kelet bércei közt egy kasztrendszer fejlődött ki náluk s magukat a haza első rendü népének, nemeseknek tudták s tartották, s e tudat még ma sem halt ki náluk. A közelmúlt eme napjaiban felváltak ruházva különböző kiváltságokkal, adót nem fizettek, tartoztak azonban katonáskodni. Birtokaik kezelésében e rendszer nem egyszer adta a munka keresztülvitelét a nők kezébe, kik e révén még ma is az összes teendőket teljesen értik.

Ily népet talált e század közepe, az egyenlőség kora a székelyekben. Az az áldásos korszak azonban, mely a népek életében egy új korszakot alkotott, a székelyek megélhetésére számos nehézségeket hozott. A régi kiváltságok egymásután tűntek el, s helyét a folytonosan szaporodó adók kétszeresen súlyosbították. A nép az átalakításra előkészítve nem volt s az új

rendszer üdvös, humanus jeleit nem vette észre akkor, midőn kiváltságolt jogait látta eltűnni. Mennyire össze voltak ezek növe a nép élettel, mennyire ragaszkodott e nép hozzá elegendő rámutatnom egyetlen esetre. A kis üstös igéreték képviselőválasztás idején sokáig a legkedvesebb kortesigéret volt mindkét párt részéről, egész a közelmúltig, míg utoljára abban már senki sem hitt. Az a ki laikus szemmel nézi a kis üstös rendszert s nem ismeri minő hordereje volt annak, mosolyog rajta. De a dolog nem oly lényegtelen. Ez alapon saját termelvényét dolgozta fel a székely, házi szükségletére kitűnő egészséges italhoz jutott, s a hulladék állattartására jó segítség volt.

A birtok-rendszer is új lett, elaprózta a régi székelybirtokot az örökösödés. Ismeretes dolog mindenki előtt, hogy a mezőgazdasági culturára alkalmas terület Székelyföldön nem oly nagy, mint az alföldön, vagy az ország más pontjain. A föld termőképessége is jóval gyengébb s bizony a népnek e területen megélhetése s a közterhek viselése és fizetése nem csekély terhet ad. Állattenyésztése még a legkedvezőbb, mely ma jóval rosszabb állapotok közt van, mint akár csak egy évtizeddel ezelőtt is volt.

Nagyobb uradalmi a székelyföldnek absolute nincsenek, hol a birtok nélküli nép vagy mint éves cseléd, vagy mint napszámos, vagy szakmányos munkás évente megfelelő keresethez juthatna. Ugyisint hiányzanak a nagyobb iparvállalatok, gyárak, melyek a munkáskéz tömegesebb igénybevételére vannak hivatva.

Itt ott a tömegesebb s nagyobb erdőterületek feldolgozása nyújt némi keresetet, a mi azonban a százszorozódó terheknek, s fokozódó igényeknek nem nyújt elég biztos anyagot.

Az ujkor átalakulásai a társadalmi életben, a megélhetési viszonyokban, a közterhek viselésében, a létfenntartás eszközeiben a székelyekre jóval nagyobb terhet hozott, mint a minőt ma már elviselni tudnának. Az a sok jó tulajdonság, mely e népnek öröklött tulajdona, nem volt képes

ellensúlyozni az anyagi romlás bekövetkezését, s ma a földbirtok tul van terhelve, az adósság sulya alatt folyton vándorol kézzől-kézre, gazdát cserél, a nép az anyagi romlás lejtőjén halad, terjednek a rossz szokások, iszákosság s ennek kartársra, a gondatlanság. könnyü adósságcsinálás, lustaság, melyek a nép boldogulásának megöli.

A székelyföldön sem hiányzanak az apróbb pénzintézetek, s a váltóval való manipuláció oly nagy kelendőségnek örvend, mint másutt akárhol.

A nép elvan hanyagolva, ügyeivel senki sem gondol, nevelésére kevés gond van fordítva, nincs a ki jó példát mutasson neki.

Ez a jelenkor kórképe, ez az, mi a jövő munkáját és teendőit megmutatja!

A székelyföld természeti fekvésénél fogva, lakói századokon a földmivelés és állattenyésztéssel foglalkoztak, s ez azon alap, miből jövőre e nép magát fenntartani képes lenne. Ezenkívül a házi iparnak minden ágában járatosak s a mi életmódjukhoz szükséges, kevés kivétellel maguk, házilag állítják elő. A munka megosztás előnyeit hazánkban egyetlen vidéken sem láttam előnyösebben érvényesülni mint ott, hol a nők igazán a családfenntartás munkájában oly részt vesznek, mely tanulságos példa lehetne az alföldi vidékek lakóira is. Addig, míg a férfi a nagyobb mezei munkák ideje alatt erős és edzett segítséget nyer a női munkásokban, másfelől a téli időben, késő ősön és korá tavasszal, a nők a házi iparban teljes jártassággal bírván, a termelt kendert és gyapjút maguk megfontják, megszövik s meg is varrják.

Minden jó tulajdonságai mellett is azonban, most a székely nép szinte a legelhagyatottabb e hazában. Közönyösen nézzük, miként vándorolnak ijesztő mérvben Oláhországba s nem jut senkinek eszébe, mily becses anyagot engedünk ki hazánkából idegenbe. A kivándorlást a legvégső anyagi szükség és nyomor idézi elő, addig, a mig ennek a fajnak idehaza megvan a mindennapi kenyere, nem megy idegenbe, nem

A Zalathnai kénkovand ipar részvénytársaság

Brassói kénsav- és műtrágya-gyára ajánlja legjobb minőségű mindennemű **műtrágyáit**

a t. ez. gazdaközönség figyelmébe. — 100 q.-án alóli megrendelést legezélszerűbb az „Erd. Gazd. Egylet” raktárához intézni. —

Árajánlatokkal készséggel szolgál a **KÖZPONTI IRODA BUDAPEST, IV. ker., Bécsi-utca 5. szám.**

megy el az ősi fészkekből vándor-utras ha igen is, csak ideiglenesen s pénzkeresményével haza tér az ősi fészkekhez.

Ezen itt felsorolt tényekkel s a nép jelenlegi helyzetével számolva, nem tartom feleslegesnek rámutatni a jövő teendőire.

Midőn egy népfaj tulszaporá voltánál fogva az ősi tűzhely körül létfenntartása eszközeit megtalálni többé már nem tudja és új meg új rajok kibocsátásával segít a helyzetén, magának az ország törvényhozásának hazafias kötelessége e rajok elhelyezéséről gondoskodni. Telepítési politikánk elmaradott voltát mi sem illusztrálja fényesebben, mint az a körülmény, hogy a mig Bukovina csángóit a déli vidékre telepítettük, addig a székelyeket kiengedtük s ki engedjük ma is Oláhországba vándorolni. Midőn a mezőségen a telepítés keresztülvitelét megkezdtük, elmentünk s hoztunk a Balaton partjáról halászokat ide, pedig mindenki tudhatná, hogy a Balaton vidéki nép olyan, mint a rucza, reggeltől estig a vízbe ülni és halászni szeret. Nem czélom a telepítés rendszerével körülményesebben foglalkozni most, majd arra is rátérünk, de a jövő munkájának a telepítési rendszert tekintve, elengedhetetlen kelléknektartom, hogy az első sorban is a székelyekre terjedjen ki s e fajt telepítse itt e hazában meg! Nagy általánosságban pedig az ügy sikerére feltétlen szükségnek tartom, hogy a telepítés keresztülvitele oly egyénekre bizzassék, kik a székely fajt teljesen ismerik, gondolatmenetével s lelki tulajdonaival számolni tudnak. S minden telepítés keresztülvitelénél számoljanak a nép helyzetével, hegyes vidék lakóit ne telepítsék a mocsarak közé s viszont.

A népet foglalkozása körében megfigyelni s azon ágazatokban hasznos dolgokra tanítani, melyből életfenntartására az erőt meríti, az ujkor kívánalma. Felesleges újra említenem, miként a székely földmivelő nép volt ős időktől fogva. Mig az ekészarvát és a kardot felváltva kellett viselnie, a kor akkori állapota lehetővé tette

a megélhetést. Ámde mikor a civilizáció hatalma a fegyverforgatást kiütötte kezéből s az ősi barázdák forgatásán kívül más nem maradt, lényeges terhekkal szaporitá a megélhetés gondjait. Évtizedek multak már el s ha e tekintetben keressük az ujkor alkotásait, aligha a semminél többet találunk s a kutató még ma is megtalálná némely helyen a faekét, s az egész székelyföldön az egyoldalú gazdálkodást igen kevés kivétellel.

Plinius.

Az állatorvosi közszolgálat államosítása.

I.

A napokban látott napvilágot az állatorvosi közszolgálat államosításáról szóló előadói törvényjavaslat. Sokat emlegetett és a rendezésre régen várakozó igen fontos kérdések nyernének végleges megoldást a javaslatnak törvényerőre emelkedése esetén és ez a magyarázata annak a nagy érdeklődésnek, melylyel ez a javaslat a nyilvánosság terén találkozott.

Azon nagy általánosságok, melyeknek keretében az állategészségügyi szolgálat államosításának kérdése oly sok oldalú támogatást talált és talál, előttünk is kívánatos és elodázhatatlanul szükségessé tesz az ügy mielőbbi végleges rendezését, minél fogva kötelességünknek tartjuk a kérdéshez való érdemleges hozzászólást és a közreadott javaslatnak ismertetését, a magunk nézeteinek őszinte nyilvánítása mellett.

Lehet, hogy mi más oldalról is ismerjük az ország állategészségügyi viszonyait, mint azok, a kik eddig nyilvánosan hozzászóltak ehhez a kérdéshez és így nemcsak az elérni óhajtott nagy és fontos czélok látjuk, hanem azon eszközöknek és módoknak kihatását is, melyekkel ezeket az államhatalom elérni törekszik.

Földmivelésügyi kormányunk azon törekvését, hogy állategészségügyi állapotaink javíttassanak, az állatokban fekvő nemzeti vagyon pusztulása lehetőleg meg-

gátoltassék, ennek fokozatos gyarapítása és megfelelő értékesítése lehetővé tétessék, a bel- és külföldi forgalomban minduntalan felmerülő forgalmi akadályok esélyei lehetőleg csökkentessenek és a gazdaközönség czéltalan zaklatásai elkerültesse, — mi is őszintén kívánjuk és erőnkhez mérten támogatjuk, szem előtt tartásával azonban annak is, hogy az állategészségügyi szolgálatában álló egyeseknek már szerzett jogaik az új intézkedések által ne csorbítottassanak.

Azon elv, hogy az állatorvosi közszolgálatot a törvényhatóságokban, városokban és községekben állami állatorvosok lássák el, igen helyes. Ennek keresztülvitelére az elsőfoku hatóságoknál: „kerületi állatorvosok“, a másodfoku hatóságoknál: „állami egészségügyi főnökök“ alkalmaztatnának.

Ezek mellett az ország hét állategészségügyi kerületre osztatnék és ezekben a főfelügyeletet közvetlenül a földművelésügyi miniszterium fenhatósága alá tartozó „állami egészségügyi felügyelők“ gyakorolnák.

Ilyen módon az állatorvosi szakszolgálat hálózatosan az egész ország területére kiterjesztve, állami alkalmazottak által egyöntetűen, az államhatalom intencióinak megfelelően, teljes felelősség mellett láttatnék el, miáltal a most még bizony sokszor érvényesülő helyi befolyások nem állhatnának útjába a törvény és rendeletek szabatos végrehajtásának.

Az állam tehát jövőre a maga akaratát a közjó érdekében biztosabban juttathatja érvényre.

A gazdaosztály haszna első sorban abban lesz, hogy az állategészségügyi viszonyok javulni fognak és olyan helyeken is rendelkezésükre fog állani az állatorvos segítsége, a hol a mai rendszer mellett még nagyobb áldozatok árán sem lehet ezt biztosítani. Igaz, hogy a marhalevelek díjának némi felemelése folytán a gazdaosztály bizonyos áldozatot hoz ezekért az

TÁRCSA.

A szegfű termesztése.

Kétséget nem szenved, hogy a rózsá után a szegfű az a növényfaj, a melyet nagy előszeretettel tenyésztenek a kertekben; és nincs is virágos kert, melyből manapság a szegfű hiányoznék, ha nem több, de egy-két bokornak mindig jut hely.

Hogy azonban nem csak most, hanem már a régiebb időkben is kedvelt virágok közé sorolták a szegfűt, mutatja az a körülmény, hogy már akkor is több féleségét tenyésztették a szegfűnek és mindig arra törekedtek s törekednek még ma is a hivatásos kertészek, hogy mesterséges keresztezés folytán — mindig újabb, szebb, tökéletesebb formájuk, illetve színük jőjjenek létre. A mesterséges tenyésztés folytán azonban nem csak színükben s alakjukban változtak a szegfű féleségek, hanem változott azoknak igényességök is a tenyésztési tényezők iránt, valamint ma már nem egy, hanem három főbb csoportba szokás osztani a szegfű-fajtákat, tekintettel arra, hogy melyik fajta milyen időszakban virágzik és életképessége mennyi ideig tart.

Az első csoportba tartoznak az u. n. egy-nyáriak, a másodikba a két éveseket és végül a harmadik csoportba az évelőket szoktuk sorozni. Az egy-nyáriak csoportja — mely ismét mintegy

hat válfajra oszlik — minden évben új szaporitást igényel. A szaporításnak egyedüli módja ezeknél a magvetés, mely szerint a magot márcziusban kell elvetni langyos melegágyba, honnan aztán a kikelt s megerősödött plántákat kiültetjük a szabad földbe 15—20 cm.-nyi távolságra egymástól.

Leginkább napos fekvésű, laza, bőven trágyázott talajt kedvelnek s gyors növekedő természetűeknél fogva a gyakori öntözést igénylik, — a mit ha rendszeresen végezzük — júniustól szeptember végéig tartó virágzásukkal hálálják meg a velök való fáradságot.

A két évesek csoportjába tartozó fajok magvait április—május hónapokba vetjük szintén langyos melegágyba s a kikelt, megerősödött plántákat aztán augusztus közepén ültetjük ki a szabad földbe 20—25 cm.-nyi távolságra egymástól.

Legjobban kedvelik ezek a magasabb, nyílt fekvésű, tápdús, homokos agyagos talajt, melyet az ültetés előtt mélyen kell megművelni. Az első időszakban öntözésben részesített ily szegfű-plánták mihamarább növekedésnek, bokrosodásnak indulnak, majd pedig a talajt kell egyszer-kétszer megkapálni és ha száraz télre van kilátás, a szegfűveket lombbal, vagy ily félével be is kell takargatni. Tavaszkor a takarót eltávolítjuk, a talajt ismét megkapáljuk, szárazabb időjárás alkalmával pedig öntözésben is részesítjük a szegfűveket, hogy így aztán júniustól augusztusig gyönyörködtesse virágaikkal.

Végül az évelő szegfű-fajok egy és ugyanazon a helyen több évig is élhetnek, különösen sziklás, meredek kertrészletek díszítésére a legalkalmasabbak. Szaporításuk részint magról, részint pedig homlitás útján történhetik; többnyire egyszerű virágok, a talajban nem válogatósak, a telet minden takaró nélkül is kiállják s tavasztól ősziig virágoznak.

A legnagyobb figyelembe részesül emez említett három főbb csoportból a két évesek csoportja; mert ez a csoport képviseli a legszebb fajokat és nem csak olyanokat, a melyek csupán csak a kertben díszlenek, hanem olyanokat is, a melyek megfelelő tenyésztési mód mellett az üvegház, vagy a szoba díszül is szolgálhatnak.

Ezek szaporítása nemcsak magról, hanem dugványról is történhetik, még pedig két időszakban, u. m. télen és nyáron.

A téli szaporításnak ideje januárra esik, amennyiben ilyenkor az elszaporítandó növény fakadásait késsel le lehet vágni az anyanövényről, úgy azonban, hogy a metszési lap mindenkor vízszintes és közvetlen az iz alatt legyen. Az így lemetszett dugványokat kevés idő múlva aztán — homokkal telt cserepekbe 3—4-essével dugványozzuk, úgy azonban, hogy azok 1½ cm.-nél mélyebben ne jussanak a homokba. Mintegy 6 héttig a míg a meggyökeresedés tart — meleg, nedves és világos helyen kell tartani a dugványokat; a gyökeresedés után több levegőt kívánnak a növények, majd pedig

előnyökért, de ez elenyésző csekélység és az egyeseknek sokszorosan visszatérül a miniszterium azon szándékának megvalósítása által, mely szerint az állatorvosi gyakorlatot és annak díjait — talán nem éppen az állatorvosok előnyére — szabályozni óhajtja. A gazdaközönség előnye tehát a javaslat törvénynyé válása esetén kétségtelenül meglesz.

A javaslat főcélja azonban az állategészségügyi viszonyok javításában van és megalkotásának főindoka is ez.

Most már nincs is semmi okunk arra, hogy a mai viszonyok nagy hiányait takargassuk, hiszen a javaslat indokolásában is elég utalást találunk erre; igaz, hogy némileg burkoltan. Az utóbbi években ugyanis nagy kedvteléssel és állhatatosan követték azt az irányt, mely szerint minden bajnak, hiánynak és mulasztásnak a törvényhatósági állatorvosok voltak főokozói. A képzettség hiánya, a közszolgálatban a megbízhatatlanság, köteleltségmulasztás, hamis kórismék felállításai, meg nem engedett díjak szedése stb. napi renden voltak a világgá bocsátott vádak szerint. Arról azonban nem akart senki tudomást venni, hogy a szörványosan itt-ott mutatkozó hiányoknak miben volt és van a tulajdonképeni oka; már maga az, hogy ezeket a vádak általánosították, kizárta a lehetőségét annak, hogy az okokra világosság derítettessék.

Kényes és a helyi hatóságok szövvényes útjait egészen behálózó kérdéseket kellett volna itt megbolygatni a választott felettes tisztviselők érdekeivel együtt; ennél tehát sokkal kényelmesebb volt, sőt taktikai szempontból hasznosabb is a törvényhatósági állatorvosokat agoniába ejteni és lassanként a könnyen kapható közvélemény szeme láttára és segélyével elföldelni. Mielőtt azonban elparentálnánk ezeket a sokat ócsárolt, de érdemeik szerint nem méltányolt hatósági állatorvosokat, vessünk még egy pillantást helyzetükre és csak azután írjuk alá halálos ítéletüket.

cserepekbe ültetjük egyenként s így neveljük mindaddig, a míg a szabadba ki nem ültethetjük. A kiültetés május elején történik, mely alkalomkor a növények hegyeit visszacsipjük, hogy elbokrosodjanak; különben pedig egész nyáron öntözni, kapálgatni, szóval ápolni kell s az augusztusig jelentkező bimbókat pedig le kell csipdesni, hogy így a növény teljes erejét a tőke fejlesztésére fordíthassa. Az augusztus hóban és ez után jelentkező hajtásokat és bimbókat már nem távolítjuk el, hanem bevárjuk, míg azok megerősödnek, mely után kiássuk a szegfűveket a szabadból s megfelelő nagyságú cserepekbe, tápláló földbe ültetjük.

Hogy pedig a begyökeresedés gyorsabban történjék meg, valamely zártabb helyre, p. o. melegágyba helyezük a szegfűveket, a hol azok úgy két hét múlva teljesen helyre jönnek. Mindaddig, a míg a hidegebb időjárások be nem következnek, kint hagyhatjuk a cserepes szegfűveket a szabadban; de azután a fagyok bekövetkeztével berakjuk egy világos, jól szellőzhető és fűthető üvegházba, vagy ha nem sok példány van belőle, a szoba ablakába is elhelyezhetők, a hol 8 — 10 — 12° R. nél nem melegebb a levegő. A kellő öntözésben részesített szegfűvek ilyen helyen aztán január vége felé virágozni kezdenek.

A nyáron való szaporításnál — dugvány útján — szintén úgy járunk el, mint a téli szaporításnál, csak abban van eltérés, hogy a meggyökeresedett dugványokat nem ültetjük ki a szabad

Rendezetlen szolgálati viszonyok és a megyei hajdúival egyenlő fizetés mellett, az egyéni érdekek összeütközési pontján, hatáskör és hivatalos rang nélkül, 100—200 frt útiátalánnyal, két-három szolgabírói járásban kellett volna a régihez képest huszszor, harminczszor annyira felszaporodott teendőket végezni olyan módon, hogy ezeknek rendszeres ellátása esetén a törvényhatósági állatorvosok összes jövedelme fuvarra sem lett volna elég.

Lehet-e tehát jogszerűen még csak óhajtani vagy remélni is azt, hogy ezeknek az egyéneknek buzgósága olyan fokra emelkedjék, hogy a rájuk rótt teendőket mintaszerűen lássák el? hogy keresni fogják a munkát, melynek elvégzése miatt a napi kenyérré válót kellett volna kiadniok.

Voltak tehát és vannak is nagy hiányai állategészségügyi rendészetünknek, melyek legnagyobb része azonban nem a most állami állatorvosokká kinevezendő hatósági állatorvosok egyéni hibájából, hanem senki által nem méltatott képtelen helyzetökből és azon viszonyokból eredtek és erednek, a melyek között ezek az egyének hosszú időn át nyomorogni kényszerítettettek.

Ezekkel az állapotokkal szemben az államosítás által természetesen óriási javulás várható az állategészségügyi szakszolgálat terén és ezzel arányban fognak állategészségügyi viszonyaink is javulni. Sok ragály-fészek lesz feltárva és megtisztítva mindjárt az első hónapokban, új ragályfészkek keletkezése pedig meg lesz nehezítve, sőt a legtöbb helyen idejekorán meg lesz akadályozva. A talaj- vagy legelőviszonyokban rejlő okok is felfedeztetnek és lehetőleg korlátozhatók; a zárlatok ellenőrzése hathatósabb lesz, a fertőtlenítés, a hullák eltakarítása, a döggök kihasználása, egyes részeinek forgalomba hozása és a betegedések, elhullások bejelentése stb. megbízhatóbban fog történni és így pár év alatt rendezett állategészségügyi állapotokkal dicsekedhetünk.

földbe, hanem cserepekben neveljük virágzó példányokká.

Ilyen tenyésztési módok mellett minden virágkedvelő nem csak nyáron a kertben, de télen az üvegházban, vagy a szobában is gyönyörködhet a szegfű pompás virágaiban. *Csérer Gyula.*

— **Új árjegyzék.** Felhívjuk a gazdaközönség figyelmét Kühne E mosoni gazdasági gépgyárának most megjelent terjedelmes árjegyzékére, melyben ekéit, boronáit, sorvetőit, cséplőgépeit, magrostait, szecska- és répvágóit stb ajánlja a magyar gazdák figyelmébe. Kühne E. neve a magyar gépipar terén már régóta ismeretes s most a mikor újlag hivatkozunk rá, nem mulaszthatjuk el, hogy ki ne emeljük azt a kiváló sikert, melyet különösen Kühne sorvetői hazánkban elértek. Mindezek után tekintve azt, hogy árai is solidak és kedvezőek, melegen ajánljuk e kitűnő czéget a magyar gazdák figyelmébe.

— **Az ezredik gőzcséplőgép.** Az „Első magyar gazdasági gépgyár részvénytársulat” 10 éves fennállásának kapcsán megünnepelte a most elkészült ezredik gőzcséplőgép jubileumát. S vajjon az „Első magyar gazdasági gépgyár” ünnepe volt ez? Nem Ez az egész országnak is ünnepe volt s a nagy hazai iparnak. Tekintsük csak 10 év előtti viszonyainkat. A hazai ipar még sok tekintetben a külföldtől nyerte minden — vagy legalább is legtöbb — elemmentumát s ma felzendül az „Első magyar gazdasági gépgyár” örömi ünnepén a „Hymnusz” s azután egy magyar iparos büszkén s önérzetesen beszél s bemutatja az ezredik cséplőgépet, mely ugymond: „Az utolsó szögig magyar”. Hiszünk és reméljük a legjobbat a jövőre nézve is és kitartást kívánunk az „Első magyar gazdasági gépgyár” további működéséhez.

Ezek azok az előnyök, a miket az államosításból folyólag állategészségügyi állapotaink szempontjából várhatunk. Mindezekből pedig úgy az egyeseknek, mint a köznek tekintelyes haszna lesz.

Jakab László.

A tejjgazdaság ügye Svéd-, Észak-Németország- és Dániában.

Tanulmányuti jegyzetei nyomán írta: Kerekes Lajos. (Folytatás II.)

3. A Separátor Részvénytársaság tejjgazdasága Tumbában, Hamra mellett.

Az Alfa Separator Részvénytársaság a nagy kivitel által jövedelmezővé vált tejjgazdaság szervezését is jónak és hasznosnak, különösen pedig czélja előmozdítására rendkívül fontosnak tartotta. Ezen okoktól indítva, Tumbában nagy tejjgazdaságot létesített. Résztint, hogy az általa felállított tejjgazdasági gyár mintául szolgáljon úgy a nagyobb tehenészetek, mint a tejjgazdasági szövetkezetek előtt; résztint, hogy buzdításul szolgáljon tejjgazdaságok létesítésére. Ezáltal gépgyárának is reklamot csinál, de nem üres, hangzatos szavakkal, hanem tettel, mi maradandóbb, hasznosabb és értékesebb benyomást kelt s alapos megfigyelés után sok oktatással szolgál a megfigyelőnek.

Az egész tumbai birtok 1100 hektár kiterjedésű s három művelési ág van rajta kultiválva. Nevezetesen: 300 hektár szántó és 800 hektár részben legelő, részben erdő. A terület magassági tagozódására nézve így alakul: a szántó és legelő mintegy 600 hektár kiterjedésben sík és szelíd lejtésű domb, míg a legelőnek használt erdő rész mintegy 500 hektár területen inkább hegynek mondható, mint dombnak. Talajalakulására nézve a sík földnek is egyrésze kavicsos, másrésze erősen homokos, még pedig televényes barna homok, míg a hegyi rész nagy szemcsés homok, u. n. dara, helylyel-helylyel homokos, agyagos.

A növénytermelés szervezése természetes dolog, hogy miután az egész birtok tejjgazdasági czélra van berendezve, tejjgazdasági czélakon alapul. Így tehát a növénytermelés beállításánál a takarmányféle növényekre van legnagyobb figyelemmel. Vetésforgója 4-es: 1. rozs, 2. lóher védnövénynyel, rendszerint zabbal vagy árpával, 3. lóher, 4. lóher. A mint a vetésforgó kimutatásában látható, az egész terület $\frac{3}{4}$ -ed része takarmánynemű termelésre fordított. A takarmánynövények között is a lóher, még pedig a híressé vált svéd here a domináló. A rozs vetési ideje a jókori ősz, hogy még az évben bokrosodhassék, vetése után hengerezik, de rá nem sok idő múlva megfogasolják a talajt. A here az elvetett védnövény talajába kerül tavasszal. A védnövény learatása után gyakran legeltetésre használják e gyenge herét s azon kérdésünkre, hogy a marha nem puffad-e e fel e gyenge herétől? azt a választ nyertük, hogy ő náluk ez nem történt, pedig rendszeren szoktak legeltetni ilyen herésen, sőt jelenlétünkben a fejtes tehének egy része ilyen herésen legelészett.

Az egész birtokon 30 lovat, 140 tehenet, 120 üszőt és 30 drb bikaborjut tartanak. A rendes létszám bika és tehen: 150 drb, míg a borjuk létszáma 150 drb.

Nagyon természetes, hogy a borjuk külön istállóban nyernek elhelyezést; sőt a tehenek is két, egymástól nagy távolság által elválasztott istállóban vannak beállítva, azért, hogy a tuberkulozisos és gyanus tehenek külön álljanak s még a legelőjük se legyen közös.

A különböző istállók egy mintára épültek s csak a borjuk befogadására szolgálók térnek el, de csakis méret tekintetében. Így tehát elég lesz, ha csak egyet is irok le nagyjában.

Mindenik istálló előtt terjedelmes kifutók vannak az épülethez hozzátartozva. E kifutó sajátságos bejáróval van ellátva, mely két egy-

más mellett haladó embert is átbozsát, de a legkissebb borjunak kijutását is megakadályozza.

Maga az istállóépület két főrészből áll: egy kőből épült alsó részből és egy fából épült felső részből — mintegy emeletből a szalás takarmány befogadására.

Belépve az istállóba, azonnal szembe ötlök a közepén végig futó kétoldalu s középut által elválasztott etető, mely áll rácsos etetőből, melyhez egy koronaszerkezet szorítja a szalás takarmányt a takarmány megóvása céljából. Ezen etető jobb- és baloldalán egy-egy vasból készült s belül emalírozott medencze van erősítve: egyik a só, másik a víz befogadására. Ez utóbbi medenczét egy közös vízvezető cső tölti meg időnkint.

A padló reczés betonírozott alapból áll.

A költséges berendezés csint és kellemet kölcsönöz az istállónak, de a véletlenül észre nem vett ragályozó természetű betegségek tovaterjedése is meg van akadályozva.

A hol állattenyésztés folyik, mindig két főtakarmányozási idenyt különböztetünk meg: t. i. mint általánosan tudva van, téli és nyári. Tudjuk, hogy pl. a lónál — miután kis gyomru állat, koncentrált takarmánnyal takarmányozhatunk előnyösen, kivált kocszi vagy futó, háts lovakra áll ez, mely utóbbiaknál a zöld takarmányozást kerülni előnyös, lévén a zöld takarmányféléknek elnehezítő tulajdonságuk, melyet a víz mennyisége magyaráz meg.

Másképpen állunk a szarvasmarhakkal, különösen a tejelő állatokkal. Nagy és összetett szerkezetű gyomruk lévén — bár a koncentrált takarmánnyal tápanyag-igényét kielégítenők is, helyesen nem takarmányozhatnánk, mert ez állatoknak gyomorkitöltő takarmányra is szükségük van. A tejelő teheneknek elengedhetlen a zöldtakarmányozás, mely a tejhozamra és tej minőségére is jó befolyással van. A zöld takarmányozásnak tavasszal minél hamarabb való megkezdése és ősszel minél későbbben való berekesztése ajánlatos. Ezekből világos, hogy a tejelő teheneknél a minél jobban megnyújtott zöld takarmányozás a helyes. Miután még azzal is tisztában vagyunk, hogy a tejelő tehenek takarmányában a vízrésznek arányban kell állani a száraz anyag-tartalommal, mit legelőnyösebben a zöld takarmányban találunk meg, tisztán állhat előttünk, hogy miben áll azon törekvés alapja, melynek célja a szarvasmarhák vagy helyesebben a tejelő tehenek takarmányozását egyenletesebbé tenni, hogy így a tejhozam is előnyösen szabályoztassék.

Az az előny, mely a tejhozam nagyságában és a tej minőségében érhető el a zöld takarmányozással, különösen a legeltetésnél látható elvitázhatatlanul. Tejelési és emésztési zavarok elkerülése végett az átmeneti időszakot (tavasszal és ősszel) elmulasztani s az itt követendő eljárást hanyagul végezni, könnyelműség lenne.

Tanulmány-útaimban ezen elveket láttam a tejelő állatok takarmányozásánál megvalósítva.

A tehenek téli etetésére 8—15 kgr. szalás- és 2-5 kgr. erőtakarmányt használnak. A szalás takarmány részint előkészítve, részint természetes állapotban használtatik fel. Az erőtakarmány Oroszországból szállított napraforgó és a déli országokból hozatott gyapomaggogácsának korpával való összekeveréséből áll. Természetes dolog, hogy mindez apróra zuzva tétetik az állat elé. E keveréket a tejhozamra, különösen a tej zsírtartalmának gyarapítására igen előnyösnek tartják. Alomul turfa vagy a Svédországba nagy mennyiségben előforduló tőzeg szolgál.

A téli etetésről a zöld takarmányozásra való átmenetre mintegy két hetet számítanak s lassan-lassan a száraz takarmányhoz mindig több-több zöld takarmányt használnak. Hogy e kétféle takarmány jól összekeveredése biztosítottassék, szecskázzák úgy a zöldet, mint a szárazat. A zöldtakarmányozásnál mintegy

35—45—50 kgr.-ot etetnek, ha istállóztatásra szorítják az állatokat s e mellett, sőt még a legeltetés mellett is kapnak a tehenek erőtakarmányt is.

A legeltetésre irányadó:

1. A bikaborjuk a hó eltakarodása után egészen az első hó leeséséig egy elkerített dombos helyen legeltetnek és istállóba ez idő alatt soha sem hajtának. Igen fontos ez az állatok nevelése szempontjából, mert azon állatok, melyek nyáron, tavaszon és késő őszön át ily szabad helyen tarthatnak, általában sokkal erősebbek, de különösen az időjárás szélsőségeivel és a svéd éghajlat mostohaságaival szemben sokkal edzettebbek és a betegségek iránt kevésbé fogékonyak, mint azon állatok, melyeket a major körül, vagy éppen istállón nevelnek.

2. A legelőhöz vezető utak rendben tartásáról kiválóan gondoskodnak.

3. Az itatás főgondot képez.

4. A legelőnek azon részét, hol a svéd föld természeténél fogva tulságos nedves, nyitott árkokkal csapolják le s a jobbféle füvek tenyésztését ezáltal mozdítják elő.

5. A legelő hegyi részénél a köveket s bokrokat eltávolítják gondosan minden ősszel és tavasszal.

6. A legelőt szakaszokra osztják (fordulós rendszer), hogy így csak kis részt fogjanak be egyszerre legeltetés alá.

A legelőnek bekerítéséről s ennek időnkénti kijavításáról gondoskodnak és erre részint a nagy mennyiségű vándorköveket, részint pedig a karókövetést használják fel.

A tejelő tehen-állomány nagyobb része euerschire fajta, melynek évi átlagos tejhozama 3000 kgr. Van e fajtájú tehenek között egy, melynek nevét is feljegyeztem (Steel nevű), melynek első borja után 5000 kgr. tejhozama volt egy év alatt.

Ez állatok testre nézve kicsinyek, hitem szerint hegyi fajta, igen élénk, rövid szarvakal bíró tehen, melynek szarvai felálló s tövüknél vastag, sárgás-fehér színű, közepétől elmosódott palaszürkévé — vége felé sötét palaszürkévé válik; fényszája kesely. Feje kicsiny, lebonye bő, járomcsontja egy síkban áll hátával és farával, farktöve magasan tűzött, szőrözete finom minőségű; színe barnapiros, fehér foltokkal tarkítva. A faj tisztaságára jellemző, ha a fején csillaggal bíró, ha a far és csipő barna-vörös. E fajta mindazokat a jeleket egyesíti magán, melyekből a kiváló jó tejelő tehenekre lehet következtetni. E fajról elmondható, hogy a zord svéd éghajlaton szerencse, hogy bevált tenyésztése.

Vannak e majorban keresztezett svéd — euerschirei tehenek is, melyeket azonban nem láthattam.

Kedvelt fajta még e gazdaságban a sort-horni is, melyről mint tejelő tehenről hazánkban nem sokat tartanak, sőt azt tartottam itthon róluk, hogy még saját borjaikat sem tudják tejükkel felnevelni, oly kevés a tejhozamuk. Itt azonban, t. i. Svédországban kizárólag tejgazdasági célra használják. Mutatnak egy „Daizy Nro. 124“ nevű sort-horni unikumot, melynek 4000 kgr.-ot meghaladó tejhozama van. Egy ily tehen ára 700—800 svéd korona (egy svéd korona 70 kr.) E fajta valószínű tehen-óriás. Láttam egy bikát belőlük, mely valószínű fiatal elefánt.

Téli teendők a gyümölcsfák körül.

A ki nem szokta meggyőződését a csallóka látszatnak alárendelni, az még a hideg télen is melegen érdeklődik a gyümölcsfák helyzete, állapota iránt s nem fogja érzékét megtagadni akkor sem a midőn az időjárási viszonyok, az évszak stb. kevésbé tetszetős látképet nyújt.

Szeretjük feltételezni, hogy az előrelátó gyümölcstermelő a sok szép őszi napokon nem mulasztotta el a fát betelelni; vagyis fát rendre alaposan bemeszelte, azok alját korona csurgás körben darabosan felásózni,

szóval azon munkát megadni, a melylyel évenkint ősszel tartozunk. Még mindig marad oly teendőnk hátra, a melylyei az eshető téli veszedelmek ellen védekeznünk kell. Az esélyek különbözősége határozott résen lételt követelnek ott, a midőn a fa életszerves anyaga daczára, önmagán segíteni nem képes. A megfigyelés alapján kell a gazdának teendői tudatára jönni s azt haladéktalanul végre is hajtani.

Ezuttal csak egy esetet kívánok előhozni, mely azonban fontosságánál fogva nagyon is megérdemli, hogy vele részletesebben foglalkozzunk. Nem is az elmélet teréről veszszük a példát, hanem öntapasztalatunk mezejéről, a midőn még mint rekruták szolgáltuk Pomona istenasszonyát. Hogy azonban valahogy a természetesség ösvényéről le ne zökkenjünk, tartsunk sorrendet.

Ritka tél mulik el, hogy több kevesebb hó ne essék. Ilyenkor rendszeren a fáknak is kijut a maga osztályrészüket a mennyiben nem ritkán a fa-korona szintén megrakodik frissen hullott hóval. Nem ez azonban a baj; mert a hó magában véve könnyű lévén, súlyával sem bajt, sem kárt nem okoz.

Előfordul azonban elég gyakran, hogy az ily hóesés után derült verőfényes napsugarak következnek s a megolvadt hófölvület éjén át ismét megfagy. Ekkor már a fák ágain fagyos kéreg és jégpánczél képződik. Ez azonban már súlyánál fogva végzetessé is válhatik, mert a korona ágai recseve töredezni kezdenek, — vagy a mi még veszedelmesebb — hasadozva szakadnak le.

A bajnak aztán a következménye sem marad el.

Az így megsanyargatott fák legjobbesetben is alakjukban szenvednek. Legtöbbször egyoldalúak, vagy épenséggel alaktalanná válnak s évek hosszú sora kell hozzá, hogy a bajt ügyes és okszerű nyeléssel annyira helyre hozzuk, hogy ismét továbbra létjogosultságukat beigazolják.

Nem egyszer történik meg azonban, hogy a fa a koronasúly következtében derékban török ketté, koronája szakad, szóval életével lakol. Ilyenkor aztán újból kezdetjük az ültetést s még szerencse, ha a kedv nem lohad le s újabb buzgalommal fogunk a munkához.

Pedig ha alapjában veszszük a dolgot, csak oda kell visszatérnünk, hogy legalább is magas százalékban, öngondatlanságunk a baj okozója. Ha az illető tulajdonos megtanult gondolkodni és az ész szavára hallgatni, úgy ez esetben egyszerűen és könnyen segíthet gyümölcsfáin. Nem lesz nehéz belátnia azt, hogy eme bajt a jeges zuzmara és fagyos hó sulya okozván, a védekezést is ezen oldalról kell nyújtania. És pedig ki kell lesnünk a napnak oly kedvező részét, a midőn a fán levő hó és zuzmara néhányszori megrázásra lehull és így vészthozó terhétől a legtermészetesebb módon megszabadul.

Nem akarjuk ugyan azt állítani, hogy ezen eljárás minden körülmények között csallóhatlanul beválk; de annyi tapasztalati meggyőződésünk, hogy legtöbb esetben a baj eleje vétetik s így az eshetőleges károk is tetemesen redukálódnak.

Mindez természetesen csak ott vihető keresztül, a hol a fák folytonos ügyelet és szemmel tartás alatt állanak s így a segélynyújtás bármikor is kéznél van; míg ellenben, ha a baj már egyszer megtörtént, akkor már csak a késő bánatnak van helye, a melyről pedig a magyar ember azt tartja, hogy vajmi keveset ér.

Nem szabad azonban tétlenül néznünk, ha esetleg a baj már meg is történt s egyes ágak megtöredtek volna. Ilyenkor az okszerű fanyesés szabályai szerint, a sérült ág töben lefűrészeltetik, a metszlap éles késsel — különösen a héjkörben — simára metszetik s minden késelelem nélkül az ejtett seb faviaszszal vonatik be.

Végre pedig tudom én azt jól, hogy mindezzel nem mondtam holmi meglepő dolgokat, de erős meggyőződés, hogy ezen felújított ismétlés sem marad meddően és haszon nélkül, ha jelzett jó tanácsokat elfogadva követjük.

Baranya-Szabolcs.

Liebbald Béni.

IRODALMI SZEMLE.

Hazai lapokból.

A „Gazdasági Lapok“ február hó 4-iki számában *Frideczky Árpád* a ritka vetések kérdésével foglalkozva, helyreigazítja, illetve kiegészíti *Milhoffer* Sándornak lapunk e rovatában is — kivonatilag — közölt cikkét s azon konkluzióra jut, hogy a *Milhoffer* által ajánlott eljárás sikeresebbé tételéhez szükséges a ritka vetésekre fejtrágyául egy kevés Chilisalétromot hinteni s azt nehéz fogásokkal összekeverni a talajjal. A nehezebb fogások súlyuknál fogva is biztosabban járnak a talajon s így kevesebb kárt is tesznek a növényzetben, föltéve, hogy igen mélyen nem járnak, a mire mérvadó a talaj porhanyósága és nedvességi állapota. Végül még a répa fogasolását illetőleg azt írja, hogy erre vonatkozólag *M. tévedett*, mert nem ő az első, a ki ily irányú kísérletezéseket tett, hanem *Rovara Frigyes* és *Leidenfrost László*. Tekintettel azonban arra, hogy *Milhoffer* cikkében a következőket mondja: »*Tudtommal* a répa fogasolásával még senki sem tett kísérletet...“ azért *M. jóhiszemű állítását* kétségen kívülnek látjuk s czéltalannak tartjuk részünkről az elsőség kérdése fölött döntenit, mert a lényeg az eljárás helyességében és az eredmény megfelelő voltában fekszik s *Milhoffer* önálló kísérletezése e téren ép oly érdemes lehet, mint a *Rovaráé*, vagy *Leidenfrosté*.

Ugyane lapban a terméketlen gyümölcsfák kezeléséről a következő utasítást találjuk. Ha a talaj szegénysége okozza a gyümölcsfák terméketlenségét, — a mit a fa hiányos növekedéséből, vagy a kellő rügyképződés elmaradásáról vehetünk észre, akkor a fatörzs körül a talajt jó mélyen fellazítjuk s érett trágyát vegyítünk a föld közé s gyakran öntözzük főleg száraz időjárás alkalmával higitott trágyalével. A gyenge fejletlen galyak levágandók s a fa kérge tisztán tartandó. Második oka a terméketlenségnek a talaj tulságos kövér, nedves állapota ilyenkor a fa igen gyorsan nő, sok hajtást hoz, erősen virágzik, de virágait feltűnő gyorsan elhullatja. Segíteni lehet a talajviz elvezetésével, de nagyon óvatos eljárással, nehogy elvonjuk a szükséges vízmennyiséget is. Védekezhetünk a követség ellen némiképp márgázással, gyakori felásással, leg-hathatósabban a fák gyűrűzésével s végül segíthetünk úgy is, hogy néhány erős gyökeret átvágunk s így a tápanyag felvételét gyökérgépzésre fordítjuk.

A „*Méhészeti Közlöny*“ január havi számában *W. J.* ad utasítást a február havi teendőről. A méhek febr. hóban már megkezdik a tisztulási kiröpülést, a melyet nagyobb arányu fiasítás követ. Ilyenkor az aljdeszkák gondosan megtisztítandók a méhmenőkén át a hulláktól és törmelékektől. E czélra a végén kampósan meggörbített drótot használjunk. Gondoskodni kell a kas kellő melegen tartásáról s ha a hőmérsék megengedi, a már kitelelt család szűkebb térre szoritandó s mézzel bőven ellátandó; de nem higitott mézzel. Megkezdhető a lisztelés, ha oly enyhe idő jár, hogy a méhek több napon egy-két órát járhatnak.

A „*Köztelek*“ f. hó 4-iki számában *Székely Gábor* cikke érdemli meg a különös figyelmet, melyben a lóherések fagy elleni megvédéséről ír. Igen érdekes eljárást ajánl, mely azonban nézetünk szerint még bővebb kísérletezésekre szorul.

A lóherés táblákat ősszel vízvezető csatornákkal kell ellátni, mert a túlmedves föld,

egyenletes kökeménységüvé fagy meg. A véd-növény tarlóját egy arasznyi magasságra kell meghagyni, ez legalább az első évben némi védelmet ad a lóherének, mikor az gyengébb s az elfagyásnak is inkább ki van téve. A táblára szórjunk el oly szalmás eleségeket, melyek nem képviselnek nagy értéket, oly darabon, mennyi a rendelkezésünkre álló juh-, vagy gulya-állományok egy napra mint pót-takarmány elégséges. Ekkor hajtsuk rá az állatokat, melyek az elszórt takarmány egy részét megeszik, másik részét betapossék. E mivelletet mindennap ismétljük egész addig, míg az egész tábla be van szórva, megjegyezvén, hogy a behintést ott kell kezdeni, a hol az állatok a táblára hajtatnak, mert így az elhajtás alkalmával szalmás földön járnak s az jobban be lesz taposva. Az összetaposott szalma-réteg — rossz melegvezető lévén — a föld meleg kisugárzását megakadályozza, a külső hideget a földhöz nem engedi s így a növényzetet a fagytól megóvjá. *Székely Gábor* ily irányú kísérletezései sikerültek, a mihez hozzájárult még az is, hogy tavasszal a vegetáció megindulásával a mesterséges takarót kézi gereblyével összegyűjtette, a mi egy fogasolás féltékének mindenestire meg is felel. Örömmel vennők tudomásul, ha a további kísérletek ez eljárást nem bizonyítanak csupán akadémikus értékűnek.

Liebbald Béni a „*Köztelek*“ ugyan e számában „*A gyümölcsfák telelőben*“ cz alatt következőket írja: A gondos gyümölcskertész sohasem mulasztja el a fák aljának felásatását még mielőtt a téli fagy beállott volna. Ez által el lesz érve egy részről az, hogy a téli nedvesség a talajba behatolva annak ásványi tápanyagaira oldólag hat, másrészt azon káros rovarok és férgek petéi és álczái, melyek igen sok esetben a gyümölcsfák alján vannak a talajba elrejtve, a rögzösen összefagyott földben elpusztulnak. Ajánlatos november derűs napjain a fák kérget mészzal bemeszelnit, a minek különös jó hatása van ama fánál, melyeknek repedezett cseres kérge van, — s a mint azt számos kísérlet bizonyítja, — az ilyen kéreg lehullása után szép sima, új-héj fejlődik. A repedezett kéreg alatt sokféle férgek és álczák valóságos tanyája van, melyek a mész maró hatása alatt elpusztulnak, a kéreg lehámlása után pedig az élve maradtak elvesztik tanyájukat. Tekintettel a fehér szín viselkedésére a napsugarak iránt, azt is határovtan lehet állítati, hogy bemeszelt fákön ritkán lehet fagyfoltokat találni, mert ezek a hirtelen váltakozó hőmérséklet káros hatásának nincsenek annyira kitéve. Nem lehet azonban *L. B.* véleménye szerint elfogadni azon állítást, hogy a bemeszelt gyümölcsfákat a nyúlak nem bántanák. Tapasztalata szerint a meszelésnek erre semmi hatása sincs és így tanácsos a meszelt fák törzsét is bekötni, a mire legmegfelelőbb a nád vagy túske, mert a szokásos szalma az egerek rágása ellen nemcsak hogy meg nem véd, sőt ezeknek éppen alkalmas buvóhelyül szolgál.

A „*Tejgazdaság*“ február hó 4-iki száma „*Borjuhizlalás Hollandiában*“ cz. alatt közöl egy igen érdekes fejtegetést. Hollandus borju hizlalók számítása szerint 10 kiló tej eredményez 1 kiló húst. Ennek alapján számítják ki azt a tejmennyiséget, melylyel egy borjut „*érett*“ állapotra lehet hizlalni. A hizlalás rendszeren negyed évig tart és tisztán tejjel történik. Ez idő csak első 8—14 napjában fokozatosabban több és több tejet adnak naponta 3-szor úgy, hogy némely borju napi fogyasztása 20—25 literre (?) megy. A hizlalás időszak alatt rekeszekben állanak, a hol forogni nem, csak felállni és lefeküdni tudnak. A padlózat lécekből, vagy lyukas deszkákból áll, hogy a vizelet azonnal kitarokodjék s a borjúnak száraz fekhelyük legyen. Az így hizlalt borjuk kevés alomszalmát kapnak s trágyájukat nem hordják el, hogy ne izgaszák őket, sőt e tekintetben oly óvatosak, hogy a táplálék hordására alkalmazott béres is rendszeren ugyanaz, nehogy az idegen alak látása felza-

varja a csendes állatokat. Egy negyed évig hizlalt borjak súlya 120—140 klgr.-ra rug felvágott állapotban s kilóját 1 frtjával adják el. Kevesebbre becsültetnek a nagyon korán vágott, kevés táperővel bíró, izetlen húsu borjak, valamint azok is, melyeknek táplálásánál tejszurrogátumok lettek használva. *T. M.*

Külföldi lapokból.

A burgonya-termelés a Bermuda-szigeteken.
A Bermuda-szigetek pár napi gőzhajóútra fekszenek New-Yorktól, melynek egyik értékes zöldséges kertjét alkotják. Korál sziklákon puha, laza humus, állandó nyári időjárás s a folyton nedves tengeri levegő igen kedvező zöldség termelésre. Burgonyája és hagymája New-Yorkban a legkeresettebb s a világon a legjobbnak itélik. *A. J. Root*, ki maga is nagy kísérletező e téren, azt mondja, hogy olyan jó omlós, lisztes, hófehér belü burgonyát, a mely még oly kitűnő jóízű is, soha sem evett. Az erős szelek ellen nemcsak első fasóvönnyel, hanem kökerítéssel is védik kerteiket. Ekét csak ott használják, ahol a termő földréteg elég vastag s az altalaj szikláknem jönnek közel a felülethez. Az ekét gereblyével kísérő fiu a hulladékot, trágyát stb. behuza a barázdába, hogy a következő forduláskor a föld befödje. Így szántás után ültetésre azonnal kész a föld. A burgonyát egymástól 40—45 cm. álló sorokba, 16—20 cm. távol ültetik a tőket egymástól. A burgonyát 8—10 cm. dugják a föld alá. A beültetett földre többé senkinek sem szabad lépni, még a kutyák is úgy meg vannak tanítva, hogy csak az úton szaladgálnak (!) Igen sok trágyát használnak el és pedig úgy műtrágyát, mint istálló-trágyát s a tengertől kidobott moszat-tömegeket. A trágya legnagyobb részét a föld megművelésekor a föld felületére hintik. A megművelés azonnal kezdetét veszi, ahogy a burgonya kidugja az orrát s kis ásójával hátrafelé haladva lazítja fel a földet, gondosan beleforgatva minden kis trágyát. Az évi csapadék 120—130 cm. s ennek $\frac{2}{3}$ -ada éjjel hull. Mivel a talaj legnagyobb részt elporlott korál-sziklából áll, a víz gyorsan lefut. Bermudán soha sincs bajok a sáros, vagy megkérgesedett földdel. A földet egész a levelelég felhuzzák a burgonya körül és pedig először az egyik oldalon s pár nap múlva a másik oldalon. A sorok között úgy ültetik el a következő termésre valót, hogy mikor pl. a téli ültetés érett burgonyáit kiszedik, a másiknak már fiatal hajtásai vannak. Rendszeren 3-4-szer ültetik be egymás után ugyanazt a területet. A burgonyabetegségek közül csak a penészszel van — sokszor igen nagy — bajuk. Sajátságos módon az ajánlott ellenszerekkel nem tudnak végleges eljárást megállapítani, annyira eltérő eredményekre jutottak. (*Gleanings*, 1898. No. 6.) *Dr. B. S.*

EGYLETI ÉLET.

Az adómentes szesz beszerzési jogának megszünte alkalmából az E. G. E. a pénzügy-ministerhez az alábbi felterjesztést intézte:

137—1899.

II. 13.

»*Nagyméltóságú Miniszter Ur!*

»*Kegyelmes Urunk!*

A szeszforgalmi adóról szóló 1898-ik évi XVI. t.-cz. 24. §-a hatályon kívül helyezte az 1890-ik évi XXXVI. t.-cz. 5. §-a második bekezdésének határozmányát.

Eszerint a mezőgazdasággal foglalkozó birtokosok 1899. évi január elseje óta nem szereshetik be a szeszt saját házi népük, családjaik és mezőgazdasági munkásaik részére 100 liter tevő, vagy azt meghaladó mennyiségben szesz-forgalmi (eddigelő szeszitalmérési) adótól mentesen.

A már életbe lépett fent idézett törvénynek ezen intézkedése, melynek káros volta

a törvény meghozatala alkalmával — épen a szövegezésnek nem elég szembeötlő hivatkozási és hatályon kívül helyezési részei miatt — alig volt könnyen észrevehető, gazdaközönységünk, — főképp pedig közép- és nagybirtokosaink érdekeit igen érzékenyen érinti.

Ha 1890-ben a törvényhozás szükségesnek tartotta a regalejoktól elesett birtokosoknak, tetemes veszteségük csekély compensatiójául ezen a földmívelést támogató kedvezményt megadni, és pedig megadni akkor, midőn a szesz italmérési adó bérletileg kezeltetett, tehát a bérlek kárára, annyival inkább fenntartandó volna most, midőn a szesz italmérési adó helyett a szesz forgalmi adó a kincstár közvetlen kezelése alatt áll és a gyárostól szedetik be. A kincstár különben is könnyebben nélkülözheti az ezen czímen befolyó adót, mint a ki azért régebben bért fizetett. A törvény tárgyalása alkalmával Nagyméltóságod megjegyzeni méltóztatott, hogy ezen változás nem fog szeszadó bevételi többletet előidézni, csupán a beszédés lesz más uton eszközölve.

Ennélfogva az 1890-ik évi XXXVI. t. cz. 5. §-a második bekezdésében a birtokosoknak adott kedvezmény visszaállítása egy novelláris törvénynyel helyrehozható lenne annyival inkább, mert azóta semmi olyan előnyös változás föl nem merült, mely a birtokosok helyzetén javított volna, sőt köztudomásu, hogy az utóbbi években a földbirtokosok helyzete folyton nehezbedett, jövedelme apadott és ez okból az előbbi állapotnak visszaállítása, illetőleg az eddig élvezett kedvezmény további fenntartása szükség esetén törvényhozási uton is kívánatos lenne.

Igaz, hogy most a szeszforgalmi adót maga a szesztermelő, tehát a gyáros kell, hogy fizesse a kincstárnak, mielőtt a szesz a raktárból kiszállítja, de e körülmény miatt az a gyakorlati életben épen nem járna nagyobb nehézségekkel, hogy a birtokos jövőben is szeszforgalmi adótól mentesen kapja a szesz, mert ezen engedélyt, valamint eddigelé, úgy ezután is a pénzügyigazgatótól kellene kérnie.

A pénzügyigazgatóság az engedély kiadásakor értesíteni tartozik úgy a pénzügyőrséget, mint azt a gyárost, honnan a mezőgazda a szesz beszerezni óhajtja.

Az ily engedély mellett beszerezett, illetőleg kiszállított szesz után tehát a gyáros csak a 35 forint (100 liter fok után) szeszadót fizetné, ellenben a szeszforgalmi adó fizetése alól, a mi liter fokként 15 kr., felmentendő lenne.

Az engedélyvel bíró gazda tehát a szesz hektoliterjét nem 35+15 és a termelési árért +18=68 frton, hanem 35+18=53 frton szerezni be, minden hektolitert tehát 15 frttal olcsóbban, mintha a mai törvényes intézkedés fentartatik.

Egy középirtokos gazda szeszfogyasztását 6 7 hectoliterre téve, ezen már 90—105 frtot veszít; olyan újabb teher adó ez, mely ötöt teljesen indokolatlanul sújtja.

A pénzügyőrség e tekintetben az ellenőrzést, a visszaélések kikerülése végett, könnyen teljesíthetné.

Mély tisztelettel kérjük ezeknél fogva Nagyméltóságodat: Kegyeskedjék oda hatni, hogy egy módosító novella által az 1890. évi XXXVI. t. cz. 5. §-a 2-ik bekezdésének rendelkezései ismét hatályukba visszahelyeztessenek és illetve az 1898. évi XVI. t. cz. 24. §-ának vonatkozó kitételei ilyen értelemben helyesbítettessenek.

Teendő kegyes intézkedését kérve és remélve — vagyunk

Kolozsvártt, 1899. február hó 10-én

Nagyméltóságodnak
alázatos tisztelői

Szabó József, s. k.
e. elnök.

Tokaji László, s. k.
e. titkár.

VEGYES KÖZLEMÉNYEK.

— Az „E. G. E.“ népszerű téli előadásainak III. sorozatát Kolozsvármegye területén fogja e hó végén és jövő hó elején rendezni. Kívánatos volna, hogy mindazon községek, melyek az előadásokból részt óhajtanak, ezen szándékukat az „E. G. E.“ elnökségének e hó 16-ig jelentésük be.

— Szövetkezet. Nagy-Küküllőmegye A.-Rákos, Halmágy, Héviz, Kis-Kapus, Héjjasfalva községében az „E. G. E.“ által megtartott téli népies gazdasági előadások hatása alatt a kisgazdák hitelszövetkezetek létesítését határozták el. Jövő hóban várják Abonyi Károly szövetkezeti szaktanárt, hogy a megalakulást szaktanácsaival előmozdítsa. A mozgalom élén Somogyi Albert, közigazdasági előadó van.

— Áthelyezés. A földmívelésügyi miniszter Silex Károly gazdasági szaktanárt az algógyi földmívelés-iskolától Nagy-Szebenbe helyezte át, a czéltől, hogy Szeben- és Nagy-Küküllő megyék szász nyelvű községeiben a gazdasági vándortanítói működést teljesítse. Nevezett tanár mindkét megyében a kisgazdák érdeklődése közben megkezdte működését.

— Vizsgabiztosok. A kolozsvári gazdasági tanintézetben a félévi vizsgálatok február havában tartatván, a földmívelésügyi miniszter ide Kovácsy-Bélat, a kassai gazdasági intézet igazgatóját küldötte ki vizsgabiztosul. Ugyanílyen küldetében pedig intézetünk igazgatója Dr. Szentkirályi Ákos Kassára utazik.

— A „Dömsöd-pataji Dunavédgát társulat“ 1898. évi december hó 17-én tartotta meg Budapesten évi rendes közgyűlését.*)

Érdekesnek tartjuk ezen egyik legnagyobb Dunai ármentesítő társulat 1898. évi működéséről egyet-mást megemlíteni, főleg azért, mert ezen ármentesítő társulat tagjai semmi nemü kivetéssel terhelve nincsenek s a társulat mégis nagy eredményeket mutat fel. — Az 1898. év folyamán a társulat összes védgátainak 1 méterrel való felmagasítását befejezte s így most összesen 55446 km. hosszú védőtöltés felett rendelkezik. Ugyanezen évben befejezte a társulat távbeszélő hálózatának teljes kiépítését is s már most veszély esetén 110 km. hosszú távbeszélő-vezetékbe bekapcsolt 25 rendes s 1 mozgó állomással segíti elő az egyöntetű s gyorsabb védekezést.

A társulat jelenleg 33603 frt 77 kr. évi adóvisszatérítést élvez s ebből tartja fenn magát, valamint fizeti cca 295,000 frt — beruházásokra, töltésépítésekre stb. fordított — adósságának évi 18,000 frt körüli törlesztéseit. A társulat 1899. évi költségvetése szerint a személyi járandóságok 6262 frt 50 kr-ra; a kezelési s irodai kiadások 985 frt 18 kr-ra; műtárgyak, gátak fentartása s árvédelem 5871 frt 60 kr-ra vannak előirányozva, míg további műszaki munkálatra s befektetésre 4337 frt 19 kr. irányoztatott elő. Mindenesetre csak a társulat óvatos s ügybuzgó tisztikarát dicséri ezen — a tagok megterhelése nélkül keresztül vihető nagyarányu költségvetés.

A társulat jelenlegi tisztikara a következőkből áll: elnök: *Hajós József*; alelnök: *Végh Béla*; titkár: *Dr. Darányi Gyula*; igazgató: *Földváry József*; mérnök: *Farkas Béla*; választmányi tagok: *Blaskovich Sándor, Boronkay György, Wagner Géza, Darányi Kálmán, Hauer Béla és Kolecsányi Endre.*

— Czégtörlesztés. A kolozsvári kir. törvényszék a törvényszéknél vezetett czégek II. kötet 168 lapján bejegyzett „Az erdélyi római katolikus státus ösztöndíj-alapjának nagyalmásai szeszgyára“ című czéget 12266—98. sz. alatt kelt rendelkezésével törölte.

Tárgyhalmaz miatt késett.

Szerk.

— Gazdatisztek ajánlása. Szerkesztőségünkben több igen jelesen kvalifikált és sok évi gyakorlattal bíró gazdatiszt van előjegyezve mint állást kereső. A legjobb lelkiismerettel ajánljuk őket gazdatisztet kereső nagybirtokosaink figyelmébe. Bővebbet kívánatra a *Szerkesztőség.*

— A marosvásárhelyi cukorgyár r. t. igazgatósága a 91. lapon olvasható igen üdvös tartalmu hirdetményt teszi közzé. Pályadíjakat tűz ki oly gazdatisztek részére, a kik 20 vagy több kat. holdon termelnek cukorrépat. A pályadíjakban azok fognak részesülni, a kik holdanként a legnagyobb hozamot s a legmagosabb cukortartalmat fogják felmutathatni. Nem tudjuk eléggé méltányolni a gyár lojalis eljárását, a mely nemcsak hogy a szorgalmas gazdatisztekét kívánja jutalmazni, hanem azok serkentése által a birtokosoknak is tetemesen segítségükre van. Nagyon kívánatosnak tartjuk, hogy ily nemes verseny támadjon a nagyobb birtokok kezelői között, mely minden oldalra csak hasznot hozhat s mely a pályadíjak nyertesek nyilvánosságára jutásával meg fogja ismertetni igyekvő, szorgalmas gazdatisztjeinket.

— 25 év múltán... Azon tényezők között, melyek nagy mértékben hozzájárultak a hazai mezőgazdaság és kertészet haladásához, az elsők között látjuk a Mauthner Jdön márkakereskedő czéget, mely az idén ünnepli fennállásának 25 éves jubileumát. E czég működését mindenütt elismerés és méltánylás kísérte és hogy többet ne említsünk, a czég tulajdonosát a Ferencz József rend és az orosz Szt.-Annarend lovagkeresztjével és a bolgár nemzeti rend tisztikeresztjével tüntették ki. Ezenkívül a Mauthner czég cs és kir. udvari szállító és évek óta szállítja a felsége kastélyai és birtokai magszükségletét az egész osztrák magyar monarchiában, továbbá több királyi, fejedelmi, főhercegi és hercegi udvarnak is szállítója. A Mauthner-féle magvak különben 27-szer lettek bel- és külföldi kiállításokon első díjakkal kitüntetve. A jubileumi főárjegyzéke — melyet a czég kívánatra ingyen és bérmentve küld, — valódi remekmű, egy kitünő növénytermelési mutató, nemcsak a benne előforduló számtalan tenyésztési utasítások, hanem a megragadóan szép és hű növényfényképek miatt is. Legjellemzőbb, hogy e főárjegyzék nem a rendelő rovására ilyen fényes, mert a magárok, tekintve az ismert kitünőséget és föltétlen megbízhatóságot, sokkal olcsóbbak, mint bármely másik magyar vagy külföldi czégnél, hanem a Mauthner czég rengeteg forgalmában leli magyarázatát és elég érdekes megtudni, hogy említett árjegyzék költségeit az összes rendelésekre megosztva egy rendelőre nem egészen 3/4 kr esik. (67.)

— Radwaner és Rónai mai lapunkban közölt hirdetésére felhívjuk olvasóink figyelmét.

KÖZGAZDASÁG, ÜZLET, FORGALOM.

Hogy fognak a búza-árak 1899 tavaszán alakulni? cím alatt Prof. Dr. Ruhland-Freiburg (Svájc) érdekes elmefuttatást tesz közzé az Oesterr. Agrarier 1899. 3—4. számában.

Különböző utólagos jelentések következtében 1898/99. évben a világ búzatermés kilátásai sokban javultak. Észak-Amerikában 1897/98. évre utólag jelentettek be 70 millió bushelt (1 bushel=35.24 liter) s a hivatalos kijelentések szerint 1898/99-re 30 millió bushellel többet kell számításba venni. — Oroszországban a folyó évre 50 millió quartert (1 quarter=290.781 liter) vesznek fel a hivatalos adatok alapján. Nehány kisebb korrekcióval az ezidei búzatermése a világnak 340—541 millió quarterre emelkedik szemben az 1897/98. évi 284 millió és az 1894/95. évi 324 millió quarterrel.

Hogy a búza-árakban valószínűleg beálló hullámzást biztosabb alapon számíthassuk ki, legczélszerűbb egy nemzetközi (internationalis) be- és kiviteli mérleget (bilanz) felállítani.

George Broomhall alapos hivatalos statisztikával támogatott számításai szerint az európai beviteli (import) országok

búzaszükséglete 44 1/2 millio quarter, az Európán kívüli beviteli országoké pedig 3 1/2 millióra teendő. A világpiacz beviteli szükséglete tehát kerekén 48 millio bushel lesz.

Eddigi tapasztalatok szerint bizonyosra vehető, hogy Észak-Amerika a folyó évben 25 millio quarter fog exportálni.

A második legjelentékenyebb búza-kiviteli országban, Oroszországban a folyó évben 50 millio quarterre teszik az idej termést. De itt a kivitel nagyon ingadozó. Egyszer a termés 1/6, máskor a termés fele került exportra, a világpiaczon uralkodó árak magas vagy alacsony volta szerint. Feltéve, hogy a mostani árak, melyeket Oroszországban is mint „alacsonyakat” fognak fel, tavaszig megmaradnak, a termés 1/3-nál kevesebbet fognak exportálni. Hozzájárul ehhez még az Oroszország belsőjében kitört éhínség, minek következtében a kormány mindent elkövet, hogy a búzát otthon adják olcsóbb árak mellett, segitendő az éhhalállal küzdő népen.

Ezek alapján feltehető, hogy a termésnek csak 1/4-e jut exportra, tehát 12 millio quarter.

Számításba veendő export-országok még: India, Argentína és Uruguay, Ausztrália, Chili és Észak-Afrika. De ezeknek a kivitele csak megkettőzött óvatossággal vehető figyelembe. Az export egész összege tehát:

Észak-Amerika	25 millio quarter
Oroszország	12 „ „
India	2 „ „
Argentína és Uruguay	4 „ „
Ausztrália, Chili és Észak-Afrika	4 „ „
Összesen	47 millio quarter

Ezen adatok magyarázatául fel kell említeni még, hogy a tapasztalat tanúságai szerint, ezen tengeren túli országok termésével, főleg az Argentínáéval, csak akkor lehet komolyan leszámolni, ha fedél alatt van, mert habár az idén a sáskajárást úgy látszik elkerülték, de a viharok s jégverés 20%-al apasztották a várt hozamot. Az európai országok beviteli szükségleténél minden esetre tekintetbe veendő, hogy Franciaország és Németország akkor is vesznek a világpiaczról búzát, mikor a honi termés a szükségletet fedezni látszik.

Mindezeket megfontolva, biztosra vehető, hogy 1899 év tavaszán a búza-árak nem fognak különösen emelkedni. Viszont nem kevésbé volna helytelen 1895 tavaszának példájára rendkívüli áresést jósolni a búza-árakban, a mire — úgy látszik — körze körökben még mindig van hajlam. Ez a kedvező eredmény főleg annak tulajdonítható, hogy a termelők nem ijedtek meg a tevékenyen működő börszereklámoktól s az áru okszerű visszatartásával az árfolyamnak más jelleget adtak.

Dr. B. S.

Az „E. G.” közvetítő osztályánál jelenleg előjegyezve van:

Kínálat:

2. Egy drb. frieslandi szép szopós borju, üsző. Ára 30 frt. (N. D.)

3. **Tavaszbúza** 200 q. mezősi, jól bokrosodó fajta, Amerikából cselőtt 8 évvel importált vetőmagból honosult. Kat.

holdankint 10 q. termést ad. Eladó 5 q.-nál nagyobb mennyiségekben à 11 frt (m.-záhi állomásról). (cs.)

Kereslet:

1. Paszuly, (gyalog), bőtermő; kívánat: 100 kg. (L.)

2. Takarmány árpa vetőmag, legjobb minőségű. Kiv.: 13 q. (P. D.)

3. Lencse, 300 kg. mintázott árajánlat mellett. (G.—i—d.)

Közelebbi tudnivalók: a kiadóhivatalban, hol a minták is megnézhetők.

Megbízó levelekhez 5 drb., tudakozódásokhoz 2 drb. 5 kros levélbélyeg csatolását kérjük.

febr. 10.

Időjárás Hazánkban érzékeny hőemelkedés állt be. Ma reggel az ország nyugati vidékein többfelé esik, északkeleten pedig havaz.

Főslat: Délnyugati légáramlással helyenkint eső várható, további jelentékeny hőemelkedéssel.

Hőmérséklet: Budapest 14, Ó-Gyalla +0.1, Szeged 5, Kolozsvár +0.5, Zágráb 5.5, Bécs 0, Berlin 3.6, Páris 8.9, Róma 10.7, Szent-Pétervár —15.6.

Budapesti gabonatözsde.

Febr. 8.

Készárúüzlet.

A malmok, ugylátszik, kiegészítették már készleteiket és ezzel mohó vételkedvük is megszűnt. Az időjárás is enyhébbre változván, a befagyott Duna rémlátománya is eloszlott. Másrészt ma a kínálat nem is nagy, de meglehetősen sürgős volt. Az árak ennek folytán 4000 mmázsa forgalom mellett 5—10 krral hanyatlottak. Ma román-magyar áru is eladásra került.

Rozs csekély üzlet mellett lanyha

Tengeriben kereslet és kínálat korlátozott Elkelt Budapesten 4.70—4.75 forinton, Kunhegyesen 4 frt 40 krajczáron, Kisujszálláson 4 frt 37/2 krért, Gyomán 4 frt 30 krért, Verseczen 3 frt 97 krért.

Zabban az üzlet csendes volt.

Febr. 8-iki jegyzések:

búza bántási	78 kilos frt	10.25	10.30
„ tiszavidéki	„ „ „	10.35	10.45
„ bácskai	„ „ „	10.50	10.55
rozsa prima	70—72 kilos frt	8.1	8.15
„ másodrendű	„ „ „	8.00	8.05
árpa takarmány	„ „ „	6.10	6.40
„ égetni való	„ „ „	6.70	7.50
„ sörfőzésre való	„ „ „	7.70	8.50
zab	„ „ „	5.70	6.05
tengeri ó-bántási	„ „ „	5.55	5.60
„ másnemű	„ „ „	5.50	5.55
köles	„ „ „	4.25	4.50

Ez idő szerint a búza lanyha, rozs csendes, árpa zab ártartó, tengeri szilárd

Határidő-üzlet.

Febr. 8-ki zárlatkor:

Búza márcziusra	9.78	9.79
„ áprilisre	9.56	9.57
„ októberre	8.66	8.67
Rozs márcziusra	8.02	8.04
Tengeri 1899. májusra	4.3	4.84
Zab 1899. márcziusra	5.86	5.87
Repcze augusztusra	12.20	12.30

Budapesti értéktözsde.

1899. febr. 8-án.

4 órai zárlatkor maradt:

Osztrák hitelrészvény	363.50
Magyar hitelrészvény	398.25
Leszámitoló bank	263.50

Bécsi gabonatözsde.

A gabona- és terménytözsden az árjegyzések ma a következők voltak:

Búza tavaszra	frt 9.58—9.59
Rozs	8.17—8.19
Zab	6.13—6.14
Tengeri máj., jun.	5.08—5.09
Repcze jan.—febr.	12.25—12.35

Külföldi árutözsde.

Hamburg, febr. 8.

Holsteini búza 9.51—9.69 frt.

Páris, febr. 8.

Búza februárra 10.47 frt

„ márcziusra 10.41 frt.

New-York, febr. 8.

Búza februárra 7.54 frt

„ márcziusra 7.09 frt.

Állatvásár.

Kőbányai sertésplacz. Magyar elsőrendű: Öreg nehéz (páronkint 400 kg-on felüli 46—47 kr. — Közép (páronkint 300—400 kg sulyban) 47—47 1/2 krajczár — Fiala nehéz (páronkint 300 kilogrammon felüli sulyban) 50—50 1/2 krig. Fiala közép (páronkint 251—320 kg) 49—49 1/2 krig. Fiala könnyű (páronkint 250 kg-ig ter-

jedő sulyban) 48—49 1/2 kr. Szerbiai: Nehéz (páronkint 260 kg. felüli sulyban) 48—49 krig, közép (páronkint 240—260 kg. sulyban 48—48 1/2 krig. Könnyű (páronkint 240 kg-ig terjedő sulyban) 47—47 1/2 krig.

Kolozsvári piacz.

Fölhozatal nagy volt, különösen tengeriben. Az irányzat élénk, az árak szilárdak voltak. Egyecül buzában lanyha az irányzat, mivel a helybeli malmoknak elegendő készletük van.

A csütörtöki (febr. 9-iki) hetivásáron a következő árakat jegyeztük föl:

Piaczi buza frt 8.50—8.80

jobb minőségű 9.30—9.35.

Rozsból állandóan kevés kerül piacra. névleges jegyzése 7.60—7.80 frt

Árpa jobb minőségűnek névleges jegyzése

frt 6—6.50

Zab frt 5.30—5.60

Tengeri frt 4.20—4.25

Bab fehér frt 5.30—5.40

Lóherében az üzlet most mindinkább a belföldi szükségletre szorítkozik, habár még exportra is vesznek itt-ott egyes tételeket.

Rostált lóherét 1898. évi termésért 46—52 frtot adnak, szín, mennyiség és tisztaság szerint.

Államilag olmozott arankamentes lóhere mmázsan-kénti névleges jegyzése 62—65 frt.

Luczerna 65—80

marbahu I. oszt. 1 kiló 52 kr.

„ II. „ „ 48 kr.

Zsir „ „ „ 72 kr.

Tojás 4 drb 10 kr.

Szép csirke egy pár 80 krtól 1 frtig.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Olvasóinkhoz. Tisztelettel kérjük olvasóinkat, hogy ismerőseik köréből lapunk részére előfizetőket gyűjtsenek. 5 előfizető gyűjtése esetén a gyűjtőnek egy évig ingyen küldjük a lapot. L. B. Beküldött beceses kéziratait mind közölni fogjuk Dehát — hál Istennek — most egy kicsit több anyag jött össze, ez az oka a halasztásnak.

Elsőrangú hazai gyártmány.

GÖZCSEPLŐK

Pontos czim:

Első Magyar Gazdasági Gépgyár

RÉSZVÉNY-TÁRSULAT

BUDAPEST.

Magyarország legnagyobb és egyedüli **gazdasági gépgyára,** mely a gazdálkodáshoz szükséges **összes gazdasági gépeket gyártja.**

Rendelések megtétele előtt kérjük minden szakbavágó kérdéssel bizalommal hozzánk fordulni. (33. II. 3. 26.)

Részletes árjegyzékkel és szakszerű felvilágosítással díjmentesen szolgálunk.

Szecskavágók Morzsolók

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET TULAJDONA.

LAPFELÜGYELŐ BIZOTTSÁG: Az irodalmi szakosztály elnöke: Br. BÁNYFY ERNŐ, alelnök: SZABÓ SÁMUEL, tagok: Br. FELITZSCH ARTHUR, Dr. GIDÓFALVY ISTVÁN, GYÁRFÁS BENEDEK, KUSZKÓ ISTVÁN, LÉSZAI FERENCZ, Bárány MANNBERG SÁNDOR, TUBA LAJOS, TURCSÁNYI GYULA.

Felolós szerkesztő és kiadó:

TOKAJI LÁSZLÓ.

Társzerkesztő:

JAKAB LÁSZLÓ.

A kiadóhivatal vezetője:

MARSELEK FERENCZ.

HIRDETÉSEK.

AZ

„ADRIAI“ Biztosító-Társulat

alapított 1838-ik évben.

* * * (41. 5—12.)

Vagyonbiztosági tőkéje 42 millió forint.

* * *

A magyarországi igazgatóság intézője:

Br. PODMANICZKY FRIGYES.

* * *

E társulat, mely 60 éves fennállása óta 218 millió frtot fizetett ki károk fejében, biztosít a legjutányosabb feltételek mellett: tűz- és robbanási-, valamint jégokozta károk ellen, továbbá az emberek életére, halál és elérési, valamint kiházasítási esetekre.

Erdélyrészi vezérképviselőség Kolozsvárt:

SZEKULA ÁKOS, Gr. **TELEKI LÁSZLÓ,**
vezérfelügyelő. vezérképviselőségi tanácsos.

Legjobb
gazdasági-, vetemény-
és virágmagvak
kaphatók

TAUFFER FERENCZ utódánál

KOLOZSVÁRT, BELKÖZÉP-UTCZA 5.
(40. 7—53.) Telefon: 201. sz.

Nagy raktár Gazdasági gépekből,
Mc. Cormick-féle kaszáló és aratógépek,
továbbá kerékpárok, villamos csengők és összes
részei, gabona-zsákok stb. stb.

A „Kolozsvári Népbank, mint Szövetkezet“

e hó végével második üzletévébe lép.

Szervezési céljának kitartó munkálásával, hézagtöltő voltát, már az első év alatt, beigazolta

Az apróbb hitel kielégítése, a fillérenkénti tőkegyűjtés elősegítése és a tagok takarékbetétjeinek kedvező gyümölcsösztetése fogják ezentul is kizárólagos céljait képezni.

A kezelési költségek rendkívüli csekélyisége folytán, az intézet abban a helyzetben van, hogy a betéteket tiszta 6%-kal gyümölcsösztetheti.

Üzletrész-jegyzések eszközölhetők mindennap d. 10—1 óráig, a hivatalos helyiségben: Külmagyar-utca I. szám alatt a **theológiai épületben.**

Egy üzletrész ára 30 frt, mely összeg heti 20 kros részletekben törleszthető.

Eddig jegyzett üzletrészek összege:
30,000 frt. (60. 4—X.)

Gazdák figyelmébe!

Minden gazdaságban nélkülözhetetlen a szabadalmazott találmányu

földmérő talyiga

mely önműködő egyszerű szerkezettel, tévedés vagy zavar kizárásával, kézi használat mellett, pontosan felméri a kívánt földterületeket. A vasból és ércből szilárdan gyártott készülék segélyével egy ember, vagy akár gyermek felmérheti maga a kívánt területeket. — Az új találmány gyártását most kezdték meg a szabadalom tulajdonosai és

Stádel Károly örökösei

gépgyára és vasöntődéje

kivánatra szívesen szolgál közelebbi felvilágosításokkal.

Ára egy földmérő talyigának

18 forint.

(68. 1—3.)

VETŐ-MAGVAK.

kizárólag saját termésű magyar

luczernamag,	rigai lenmag,
duppauai zab,	fehér bokorbab,
tavaszbuza,	prairie királyné tengeri

(64. 1—6.) legkorábbi székely tengeri

ötven kilós zsákokban, nagy mennyiségben is kapható

Gróf Teleki Arvédur

drassói uradalmában, u. p. **Koncza.**

Minták, ár s megrendelőlapok kivánatra azonnal küldetnek.

Mindennemű hazai és külföldi legmagasabb csiraképességű

Erdészeti magot

Kocsányos és kocsánytalan tölgyfakot

ajánl jutányos árak- és vasúti fuvardíj kedvezmény mellett

a „Magyar Fenyőmagpergető Intézet“ és erdészeti magkereskedés Faragó Béla, Zala Egerszegen.

Küüntetve díszoklevél, arany és ezüst éremmel.

Legutóbb a marosvásárhelyi gazdasági kiállításon díszes aranyoklevéllel!

Árjegyzék és számos erdészeti-hatóság elismerő nyilatkozatainak gyűjteménye kivánatra bérmentve küldetnek.

(53. 5—6.)

JÓSZÁG ELADÁS.

Biharmegyében Nagy-Váradtól 16 kilométerre, egy 1135 holdas (1100 □-öl) tagosított nemesi birtok, melynek fele irtás alatt van, másik fele kitűnő legelő és erdő. Vasut és országot helyben. **Ára 85 ezer forint.**

Kivánatra kisebb részletekben is tehermentesen eladó.

Felvilágosítást ad: **Dr. SZABÓ BÉLA** tulajdonos

Nagy-Váradon.

(43. 6—6.)

A mezőgazdasági ipar részvénytársaság kaposvári béruradalma eladásra bocsájt mintegy **500 mmázsa, vetésre kiválóan alkalmas tavaszi búzát (kelet gyöngye)** 100 kilogrammnál nagyobb mennyiségektől kezdve **12 frtjával** 100 kilogrammonként a kaposvári vasúti állomáson feladva. Mintát készségesen küld

a mezőgazdasági ipar részvénytársaság

kaposvári béruradalma. (61. 2—2.)

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete

BUDAPEST, Alkotmány-u. 31. sz.

1899. Tavaszi vetőmag-árjegyzék. 1899.

Van szerencsénk *tavaszi vetőmag- és műtrágya-árjegyzékünket* becses figyelmébe ajánlani, ez irányu szükségleteinek beszerzésénél Különös gondot fordítottunk bevásárlásainknál ez évben is arra, hogy t. Tagtársainkat teljesen megbízható *legjobb és legtisztább minőségű magvakkal* láthassuk el, és itt kötelességünknek tartjuk becses figyelmét felhívni arra, hogy *amerikai luczerna és lóheremag* ez évben is nagy mennyiségben fog forgalomba kerülni, melynek beszerzésétől kérjük óvakodni.

Szövetkezetünk hivatása lévén a gazdaközönség érdekeit minden irányban védeni és előmozdítani, összes szükségletét, így magszükségletét is é. p. belföldi magvakat *kizárólag t. tagjaink és hazai gazdatársainktól*, külföldi magvakat pedig *megbízható külföldi termelők és kereskedőktől* szereztük be, káros következményekkel járó magvakat, így *amerikai luczernát és lóherét nem vettünk és forgalomba nem hozunk.*

A *heremagvak* megtisztítását saját heremagtisztító állomásunk eszközi és csakis a m. kir. állami vetőmagvizsgáló állomás által *arankamentességre leplombázott-árú* lesz elszállítva. A *répa- és fűmagvakat* kiadás előtt ugyan csak fentnevezett intézetnél *csiráztatási vizsgálat* alá vetjük és csak oly magvakat hozunk forgalomba, melyek magas csiraképességűek.

Ugy a bel- mint a külföldi magvak provenientijára nézve *szavatosságot vállalunk* és az ezekre vonatkozó beszerzési és magvizsgálati okmányokat irodánkban betekintés végett készséggel bocsátjuk t. tagjaink rendelkezésére.

<p>Vörös lóhere. (Trifolium pratense.)</p> <p>Lóhere vörös styriai vagy legelsőrendű erdélyi arankamentes, államilag plombozott 60.—</p> <p>Luczerna. (Medicago sativa.)</p> <p>Luczerna eredeti francia provencei nagyszemű legelsőrendű arankamentes, államilag plombozott 78.—</p> <p>Luczerna magyar első. arankamentes államilag plombozott 70.—</p> <p>Különféle herefajok.</p> <p>Bíborhere, Trifolium incarnatum 26.—</p> <p>Fehérhere, Trifolium repens 62.—</p> <p>Komlóhere, Medicago lupulina 36.—</p> <p>Svéd v. korcs here, Trifol. Hybridum 62.—</p> <p>Seradella here, Ornithopus sativus 24.—</p> <p>Nyulszapuka, Anthyllis vulneraria 75.—</p> <p>Baltaczim elsőrendű, Onobryhis sativa 15.—</p> <p>Szarvas Kerep, Lotus corniculatus 140.—</p> <p>Répa magvak.</p> <p>Minden eredeti 50 kilós zsák eredeti Quedlinburgi plombbal ellátva.</p> <p>Eredeti sárga kerek Oberndorfi 40.—</p> <p>Eredeti sárga Eckendorfi 46.—</p> <p>Eredeti sárga olajbogyó alakú 44.—</p> <p>Eredeti vörös óriás Mamuth 44.—</p> <p>Czukorrépa Vilmorin-féle —.—</p> <p>Murokrépa fehér zöldfejú óriás —.—</p> <p>Tarlórépa Norinbergi —.—</p> <p>Belföldi takarmányrépamag 32.—</p> <p>Takarmányfüvek.</p> <p>Angol perje, Lolium perenne, Skóciából hozatott legnehezebb minőségű 22.—</p>	<p>Olasz perje, Lolium italicum, legelsőrendű, nehéz és tiszta 24.—</p> <p>Francia perje, Avena elatior 52.—</p> <p>Árva rozsnok, Bromus inermis, eredeti orosz legkitünőbb mag 48.—</p> <p>Csomós ebir, Dactylis glomerata 68.—</p> <p>Juh csenkesz, Festuca ovina 46.—</p> <p>Réti » Festuca pratensis 48.—</p> <p>Mezei komócsin, Phleum pratensis 24.—</p> <p>Taréjos cinczor, Cynosorus cristatus 110.—</p> <p>Réti perje, Poa pratensis 70.—</p> <p>Réti ecsetpázsit, Alopecurus pratensis 100.—</p> <p>Taraczkos tipan, Agrostis stolonifera 75.—</p> <p>Illatos borjupázsit, Anthoxantum oderat 120.—</p> <p>Pelyhes czirok, Holcus lanatus 35.—</p> <p>Takarmány-növények.</p> <p>Csillagfürt fehér, Lupinus albus 9.—</p> <p>» sárga, » luteus 9.—</p> <p>» kék, » Augustefolius 9.—</p> <p>Muharmag, Panicum germanicum 8.—</p> <p>Mustármag, Sinapis alba 15.—</p> <p>Borsó tavaszi, 12.—</p> <p>» őszi —.—</p> <p>Bükköny tavaszi, Vicia sativa 7.—</p> <p>» homoki, Vicia villosa —.—</p> <p>Lóbab, Vicia faba 9.—</p> <p>Pohánka, v. hajdina 10.—</p> <p>Paprikaköles 8.—</p> <p>Csibehur nagylevelű, Spargula maxima 10.—</p> <p>Görög széna, Trigonella toenum graecum 20.—</p> <p>Vérfejú csabair, Poterium sanguis orba 14.—</p> <p>Sojabab, Soja hispida 10.—</p> <p>Olajnövények magvai.</p> <p>Eredeti olasz kendermag bolognai 32.—</p> <p>Kendermag utánvetett belföldi 14.—</p> <p>Káposztarepcze nagyszemű I. 15.—</p> <p>Nyári repce Ujseelandi, eredeti 24.—</p> <p>Lenmag rigai első évi utántermés 14.—</p> <p>Olasz seprőczirok eredeti mag 28.—</p>	<p>Gabonaneműek.</p> <p>Hanna árpa 1-ső évi utántermés, díjazott mag 11.55</p> <p>Oregon árpa 10.50</p> <p>Chevalier árpa 1-ső évi utántermés 10.50</p> <p>Golden Melon árpa 10.50</p> <p>Tavaszbuza ab eladó állomás —.—</p> <p>Montagnei rozs 9.50</p> <p>Szt. Jánosnapi rozs —.—</p> <p>Zab duppai 10.—</p> <p>Zab szép minőségű belföldi 7.50</p> <p>Műtrágyák.</p> <p>Árak 100 kilonként ab Budapest.</p> <p>Csontliszt szuperfoszfát, tiszta csontlisztből készült 16—18% vízben oldható foszforsavtartalommal kiló % 28.—</p> <p>Ásványi szuperfoszfát, 16—18% vízben oldható foszforsavtartalommal kiló% 27.—</p> <p>Thomassalak eredeti Hoyer mann-féle 18% foszforsavtartalommal 3.30</p> <p>Ammoniak szuperfoszfát 10—12% foszforsav, 3—5% ammoniak 6.—</p> <p>Szuperfoszfátgyps 4—5% foszforsavtartalom, zsák nélkül 2.50</p> <p>Chilialétrom 15—16% légenyartalommal 12.—</p> <p>Légenszáritott marhatrágya őrlött állapotban ab Arad 1.80</p> <p>Trágyagyps zsák, nélkül 1.—</p> <p>Teljes vasuti kocsirakományokra, ab ottani vasutállomás, külön ajánlat tétetik.</p> <p>Mint hogy a magyar osztrák és németországi műtrágyagyárosok közt csontliszt és ásványi szuperfoszfátra kartell áll fenn — egyenlő ármegállapítás mellett, mely a közvetítőkre is kötelező — kérjük szövetkezetünket előnyben részesíteni (32. II. 1—1.)</p>
--	---	--

Minden

(57. 3-12)

Gaz-

dának, a mezei munkások részére szeszes italok szükségeltetnek. Ezen italokat bár ki, minden készülék nélkül, hideg uton igen olcsón előállíthatja, az én, törvényesen védett, teljesen ár-
„Likolaimmal.” Árjegyzék és kezelő könyv, kívánatra ingyen és bérmentve megküldetik

VÉRTES LAJOS gyógyszerárából, LUGOS; 147. sz.

Sör-dugókat,

ugymint szőlőnemesítéshez való dugókat, valamint minden fajta gyógyszerési, palack- és hordó-dugókat, a legjobb minőségben és legolcsóbban szállít!

Kaszirer és Robicek

Első magyar gőzparafadugó-gyára
BUDAPEST, Nefelejts-utca 15.
 Árjegyzék bérmentve küldetik.

(93. III 3-4)

Gyógyárú és illatszer üzlet
 az „Arany kereszthez”
 Kolozsvár, Fötér.

Gyógyárúk, kötszerek, a betegápoláshoz szükséges kellékek, illatszerek, piperecikkek dús raktára.

Mindennemű festékek, lakkok.

Aetherék és Essentiák az italoknak házilag való készítéséhez, utasításal.

Cognac, Borok, Tea, Rum.

Árjegyzékkel szolgál

Burger Frigyes

hítes gyógyszerész.

(14 2-3.)

Egy szolid nős
 gazdasági

ISPÁN,

ki a gazdaság minden ágában jártas, kerestetik.

Bizonyítványokkal felszerelt és sajátkezűleg irt ajánlatok:

Gajzágó Tivadarhoz

Berkenyesre,

u. p. M.-Fráta --- címzendők.

(65. 1-1)

KNUTH KÁROLY
mérnök és gyáros.

Gyár és iroda:

BUDAPEST, VII. ker., Garay-u. 10.

Elvállal: központi-, víz-, lég- és gőzfűtések, légszusz- és vízvezetékek, csatornázások, szellőztetések, closettek, szivattyúk, vízeróművi emelőgépek stb., nemkülönben kőszén-, olaj- és petroleum váladékból nyert gázok értékesítését célzó készülékek létesítését, városok, indóházak, nagyobb épületek és gyárak számára.

Tervek, költségvetések,
 jövedelmi előirányzatok gyorsan
 (58. 3-26.) készíttetnek.

Legjobb minőségű kőanyag-
 csövek raktáron.

Mily elkerülhetlenül szükséges
 a szőlők permetezése

az elmúlt évadban bizonyult be, midőn csakis a permetezett szőlők nem mentek tönkre. Ennek elérhetésére legjobbnak bizonyult **Mayfarth Ph. és társa**
 (62. 1-8.)

szabadalmazott
 ünműködő
 „Syphonia”
 szőlővessző
 és
 növénypermetezője,

mely az oldatot szivattyuzás nélkül önműködően a növényekre permetezi. Ezen permetezőkből már sok ezer van használatban, és számos dicsérő bizonyítvány mutatja kitünő voltát valamennyi egyéb rendszerrel szemben. Ábra és leírás rendelkezésre áll

MAYFARTH PH. és társánál

mezőgazdasági gépgyárak, különlegességi gyár borsajtók és gyümölcs-értékesítési gépek részére.
Bécs, II. Taborstrasse 76 sz.

Árjegyzékek és számos elismerő levél ingyen. Képviselek és ismételődek kívánatosak.

Clichéket árjegyzékek, könyvek, szak- és folyóiratok, katalógusok és hirdetések, valamint minden egyéb nyomtatvány illusztrálásához rajz vagy fénykép után kitünő kivitelben és legolcsóbb áron készít és szállít:

Fischer Lipót

chemigrafikai műintézete

Budapest,

IV., Kossuth Lajos-utca 15.

az Ujvilág-utcával szemben.

Vidéki megrendelések is legnagyobb pontossággal és figyelemmel teljesíttetnek.

(4. 2-X)

Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbank
 részvénytársaság. (Fötér 7. sz., saját ház.)

1.200.000 korona teljesen befizetett alaptőkével.

(Alakult 1894. évi december hó 23-án a régebbi pénzüzetek egyesüléséből és a Pesti Hazai Első Takarékpénztár hozzájárulásával).

A társaság üzletkörtét képezi:

A) Pénzemeknek kamatozás végett való elfogadása: 1. betéti könyvekre, 2. pénztárjegyekre, 3. folyó számlára.

B) Zálogkölcsonök adása és vétele értékpapírokra, arany- és ezüstpénzekre és ingóságokra.

C) Váltók, utalványok és egyéb jelzálogilag, vagy más módon biztosított követelések leszámítolása és visszleszámitolása.

D) Értékpapírok, arany- és ezüst-pénzek vásárlása és eladása saját és idegen rővársra. Pénzváltói üzletek folytatása.

E) Folyó számla és nyílt hitelek engedélyezése fedezet mellett

F) Állami és egyéb nyilvános kölcsönökben való részvétel.

G) Kölcsönök adása: a) telekkönyvezett ingatlanokra; b) törvényhozási, kormányi, illetve hatósági jóváhagyás mellett lekötött országos, törvényhatósági v. községi javadalmak és jövedelmekre; c) közhasznú művek v. munkálatok keresztülvitelére, törvény által biztosított elsőbbségi jog v. állam-jótállás, v. a behajtásnak az állam, illetve hatóság által való biztosítása mellett.

Kolozsvárt, 1899. (31. 7-X.) **AZ IGAZGATÓSÁG.**

A marosvásárhelyi cukorgyár részvénytársaság igazgatósága azon gazdatisztek részére, kik az általuk kezelt birtokokban 20 vagy több kat. holdon termelnek a marosvásárhelyi cukorgyár számára **cukorrépat**, a termelő birtokosság érdekében s gazdatisztheik ösztönzésére **a folyó 1899-ik évre a következő 3 pályadíjat tüzi ki:**

I. pályadíj	150	frt.
II. „	100	frt.
III. „	50	frt.

A pályadíjakban fokozati sorrendben azon gazdatisztek részesülnek, a kik által termelt répa a legnagyobb termésátlag mellett a legmagasabb cukortartalmat szolgáltatja.

A pályázhatás első kelléke, hogy a répa a gyár által kiadott utasítások értelmében műveltessék.

A pályadíjak f. év december 20-án (a leszámolás alkalmával) fizettetnek ki.

A pályadíjak odaitélését a gyár hivatalos könyvei alapján magok az érdekeltek eszközlik.

(70 1 3.)

Az igazgatóság.

**Erdei csemetéket
És gyümölcsfa vadonczokat**
Nagy mennyiségben és
olesó árban szállit
a
Gróf SZAPÁRY
Erdőigazgatósága
Muraszombaton
Vasmegyében.

(66. 1-2.)

Az erdélyi részek legolcsóbb és legkiterjedtebb összekötöttéssel
kel bíró napilapja a

MAGYAR POLGÁR

gazdag politikai tartalommal, távirati, tárcza- hír- és regényesarnok
rovatokkal, hetenként kétszer háromszor, de legalább egyszer
melléklettel, megjelenik nagy 4 réti iven, a vasár- és ünne-
napok kivételével, mindennap.

Előfizetési ár: egész évre 14 f.; félővre 7 f.;
1/2 évre 3 f. 50; 1 óra 1 f. 20.

Az előfizetési pénzek a MAGYAR POLGÁR kiadóhivatalához
intézendők, Kolozsvárra.

A Magyar Polgár nyomdája,

mely eddig is sok és méltó elismerésben részesült (még kül-
földön is) ajánlja magát a könyvnyomdászat terén mindeu
előforduló munkák legkifogástalanabb előállítására, jutányos
árért. (49. 3.-x.)

**KIS KÉZI VETŐGÉP EGÉSZ
ÚJAN IGEN OLCSON ELADÓ.
GZIM A KIADÓDAN.**

(XXX.)

ELADÓ
Báró Jósika Gábor tenyészetéből
Szamosfalván, (p. Kolozsvár)
egyenként, vagy összesen
10 darab erdélyi magyar tejelő fajta
ÜSZŐ.
Ára a fedezetteknek darabonként:
150 frt.; a nem fedezetteknek:
120 frt. (69. 1-3.)

**Ugyanott 70 mm.
magbükönyv
is eladó!**

Magyar Jelzálog-Hitelbank

alaptőkéje teljesen befizetett 15 millió arany forint.

Elnöke: **Székely Kálmán,**
Magyarország volt pénzügyministere.

Képviselősege utján Kolozsvárrt
(Jókai-utca 2. sz., gr. Rhédey-ház, I em.)

4% Záloglevélkölcsönöket

nyujt földbirtokra: 50 évi törlesztéssel
5 százalékos,

nagyobb városokban fekvő házakra 40 évi törlesztéssel 5-40 százalékos évi részletfizetés mellett és magasabb leszámítási árfolyam mellett 4 1/2%-os záloglevélkölcsönöket földbirtokra 50 évi törlesztéssel 5-40 százalékos és nagyobb városokban fekvő házakra 42 1/2 évi törlesztéssel 5-65% évi részletfizetés mellett.

A jelzálogul felajánlott erdélyrészi ingatlanok értékére és a megszavazandó kölcsön összegére nézve

az Erdélyi Gazdasági Egylet

bizalmi férfiai adnak véleményt. (1. 7-52.)

A bank képviselőségénél kaphatók 4% és 4 1/2%-os záloglevelek, 3%-os nyereségekötvények.

**Rum, törköly, szilviorium és
finom liköröket**

bárki hideg uton, minden készülék nélkül kitünő
minőségben előállíthat híres kivonataimmal

Kezelési könyv és árlapok ingyen.

WATTERICH A.**BUDAPEST,****VII. Dohány-utca 5. szám.**

*Sörmérő-készülékek, czikkek
a borkezeléshez, minden bor-
betegség elleni szer.*

Első és legrégebbi üzlet e szakmában.

Fennál 30 év óta.

(34. 7-7.)

Amerikai zsebórák.

Jótállással, hogy a nickel színét nem változtatja, szerkezete pontosabb és jobb, mint a legdrágábbaké.

Ára darabonként 3 forint.

Jótállás mellett, míg a készlet tart.

Hozzá ezüstös óraláncz 60 krajczár.

Önberetváló készülék.

Fox, valódi solingeni gyártmány, sok kiállításon kitüntetve, gyakorlás nem kell. Megvágás kizárva. Tiszta és kényelmes munka. Bőrbetegségtől ment. Tartós és pénzmegettegető

Darabja 3 forint.

A penge *** csillagos aczélből és a többi részei alpacából vannak.

(35. 7-9.) Egy külön penge hozzá 1 forint.

Megrendelhető:

POLLÁK SÁNDOR főbizományosnál

BUDAPEST, V. ker., Kálmán-utca 17.

Gyűjtőknek 5 drb. után egy ingyen küldetik.

A LEGJOBB MAGVAK KAPHATÓK MAUTHNER ÖDÖN

cs. és kir. udvari szállító,

József főherceg Ő cs. és kir. Fensége, a román király Ő Felsége, Ferdinánd bolgár fejedelem Ő kir. Fensége, a szerb király Ő Felsége, Fülöp szász-coburg-góthai herceg Ő kir. Fensége

udvari szállítója **magkereskedésében**
BUDAPESTEN, Andrásy-ut 23-ik szám.

Árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.

(28. 7-x.)

Dr WÄGNER és TÁRSAI
EGYESÜLT GYÁRAK
MINT BETETI TÁRSASÁG.

BUDAPEST
IX. JINÓDY-UTCA 3
(a Gizella malom mögött.)

SZIKVIZGYÁRAK
BERENDEZÉSE ÉS ELLÁTÁSA.

SÖR ÉS BORKIMÉRŐ
KÉSZÜLÉKEK.

FÉMONTÓ
ELEKTRO-GALVANIKUS
FÉMLEMEZELÉSI
INTEZET.

FOLYEKONY SZENSAK
KÉPES ÁRJEGYZÉK INGYEN ÉS BÉRMENTESEN

99% an és lóv. betétifon

(71. 1-12.)

Megjelent!

Megjelent!

J. C. Schmidt

erfurti magtermelő

német. cs. és kir. udvari szállító

világhírű

főzelék és virágmagvainak

magyar árjegyzéke.

Kapható *ingyen és bérmentve a magyarországi főraktárban:*

RADWANER és RÓNAI

BUDAPEST, V., Fürdő-utca 4.

Telefonszám 490.

(72. 1-5.)

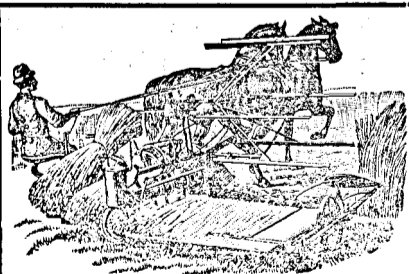
„Erdélyi Gazdasági Egylet” könyvkiadó-vállalatában megjelent füzetek jegyzéke és ára:

1. Réti János, „A trágyáról, a trágyázásról és a trágyakezelésről szükséges tudnivalók” III-ik kiadás 30 kr. 2. Gáspár József, „A kalászosok és legelők ápolása.” III-ik kiadás 25 kr. 3. Virág Elek, „A sertéshizlalásról.” III-ik kiadás 25 kr. 4. Tormay Béla, „A borjúk fölneveléséről.” III-ik kiadás 25 kr. 5. Herényi Gothárd Sándor, „A takarmányrépa.” III kiadás 25 kr. 6. Hauer Géza, „A fejőstehénről.” III. kiadás 30 kr. 7. Hensch Árpád, „A szántás-vetésről.” III kiadás 25 kr. 8. Jakab László, „Útmutató a ragadós állati betegségek elleni védekezésben.” III. kiadás 25 kr. 9. Domokos Kálmán, „Az építkező gazda.” III. kiadás 50 kr. 10. Ruisz Gyula, „A kukorica műveléséről.” III. kiadás 25 kr. 11. Dr. Szaniszló Albert, „A gazdát érdeklő káros és hasznos állatokról” III. kiadás 25 kr. 12. Ritter Gusztáv, „A házi kert.” III. kiadás 40 kr. 13. Gáspár József, „Baromfi-

tenyésztés.” III. kiadás 35 kr. 14. Cserhádi Sándor, „A csalamádé termesztése, bevermelése és etetése” III. kiadás 25 kr. 15. Csájlík István, „Csikónevelés.” III. kiadás 25 kr. 16. K. Vörös Sándor, „A dohánytermesztésről.” 35 kr. 17. Ásványi Lajos, „A vörös lóher termesztéséről.” 35 kr. 18. Ritter Gusztáv, „Gyümölcsértékesítés” II. kiadás 35 kr. 19. Herényi Gothárd Sándor, „A nyers takarmányok eltevése, különös tekintettel a zombolyai kazalra.” II. kiadás 25 kr. 20. K. Vörös Sándor, „A gazdaságok berendezéséről.” II kiadás 45 kr. 21. Marc Ferencz, „A kosárfűz termelése” 25 kr. 22. Kovácsy Béla, „Házi állataink takarmányozása” 50 kr. 23. Grasseli Miklós, „A len- és kender termeléséről és áztatásáról” 24 kr. 24. L'Huillier István, „Konyhakerti magvak termelése” 50 kr. 25. Réti János, „A komlótermelésről” 25 kr. 26. Gáspár József, „A méhtenyésztésről” 30 kr. 27. Péter Béla, „A gabonafélék, a burgonya és a szőlő legfontosabb gombabetegségei” 50 kr. 28. Nemes

István, „Talajjavítás lecsapolással” 50 kr. 29. Réti János, „A legjobb takarmányfüvekről” 25 kr. 30. Nemes István, „Az öntözés” 50 kr. 31. Jakab László, „Hasznos tudnivalók az állati születet köréből” 50 kr. 32. Szűts Mihály, „A jégkár ellen való biztosítás és a károk becslése” 50 kr. 33. K. Vörös Sándor, „Gazda számvitele” 40 kr. 34. Péter Béla, „A haltenyésztésről” 30 kr. 35. Péter Béla, „A vetőmag eltartásáról és a magtárban kárt tevő állatokról” 25 kr. 36. Monostori Károly, „Házi állataink egészségének tartásáról” 25 kr.

Mind a harminczhat füzet ára együtt megrendelve csak 7 forint 20 kr. Ha egy címre egyszerre 500 füzet rendeltek, tetszés szerint válogatva egy vagy több füzetet a jegyzékben felvett 36 füzet közül, egy füzetet egyre-másra 20 krajczárral fogunk számítani. Megrendelés és pénz az Erdélyi Gazdasági Egylet pénztára Kolozsvár cím alatt küldendő. A pénz beküldésével megrendelték bérmentve tételné postára. (51. 3-X.)

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete

BUDAPEST, V., Alkotmány-utca 31.

Az Adriance, Platt és Co.

new-yorki gyár

világhírű

„Adriance”

kévekető-, marokrakó-, arató-
és fűkaszaló-gépeinek

magyarországi kizárólagos képviselője.

Minden, a mezőgazdaság keretébe tartozó szükségletek, mint: **vetőmagvak, műtrágyák, anyagok, szerszámok, gépek stb.** legjutányosabb beszerzési forrása.

A szövetkezet alapszabályait és havonként kétszer megjelenő „Üzleti Értesítő”-jét bárkinek ingyen és bérmentve megküldi.

A V. Vermorel-féle

villefranchei gyár világhírű

„Éclair”

peronospora-fecskendőinek

(32. 7-26.)

